

Iedereen Mee

LOKAAL ARMOEDEPLAN

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1. Inkomen.....	8
2. Onderwijs en ontwikkeling.....	12
3. Activering.....	17
4. Wonen.....	22
5. Dienstverlening.....	27
6. Gezondheid.....	30
7. Vrije tijd.....	34
8. Iedereen digitaal.....	38
9. Cijfers.....	42

Wil je ideeën aanreiken, voorstellen doen of gewoon een vraag stellen, dan kan je ons contacteren via armoedebeleid@sint-niklaas.be

Inleiding

In april 2014 lanceerden stad en OCMW in Sint-Niklaas het eerste armoedeplan. Het was opgebouwd rond de sociale grondrechten en voorzag 78 acties. In 2017 werd het plan geëvalueerd en nieuwe acties werden toegevoegd. We kijken met enige trots terug op heel wat realisaties uit die periode:

-> een grondige vernieuwing van het systeem **aanvullende steun**, waarbij een wetenschappelijk programma wordt gebruikt om te berekenen welk inkomen voor een cliënt minimaal noodzakelijk is om menswaardig te kunnen leven;

-> met de schriftelijke **huurwaarborg** en het huurwaarborgfonds helpen we huurders met een klein budget bij het betalen van de huurwaarborg;

-> **Tand-em**: een tandartskabinet waar tandartsen zich engageren om in een beurtrol kwetsbare mensen die geen vaste tandarts hebben te behandelen. Tand-em is een innovatief pilootproject in Vlaanderen met als doel patiënten in armoede mondgezond te maken en (terug) in het reguliere tandzorgcircuit te krijgen;

-> **Rap op Stap**: een zeer laagdrempelig reis- en vrijetijdsbureau dat mensen met een klein budget helpt bij het organiseren van een uitstap, een weekendje weg of een langere vakantie;

-> activering van vluchtelingen, o.a. via samenwerking met **Refu Interim**: geen echt interimkantoor, maar een initiatief dat nieuwkomers en organisaties samenbrengt via vrijwilligerswerk, om hun sociale en professionele zelfredzaamheid te bevorderen;

-> de oprichting van een **opleidings- en oriënteringscentrum**, het OOC, dat personen met een leefloon screent en begeleidt met een traject op maat, om hen te laten doorgroeien naar een gepaste opleiding, een eerste tewerkstelling of arbeidszorg;

-> **Kameleon**, een nieuw kinderdagverblijf met stagemogelijkheden en met extra sociale opvangplaatsen voor kinderen van ouders die een opleidings- of activeringstraject volgen;

-> **Ruilhuis Bizabijs**, één van de vele initiatieven van het Huis voor het Kind, voor wie op zoek is naar zwangerschapskledij, baby- en peuterspullen;

-> de uitbouw van **noodwoningen**, verspreid over de stad, om tegemoet te komen aan de noden van dak- en thuislozen;

-> het reglement **Brede School**, dat zich richt op activiteiten die aandacht hebben voor buurt- en ouderparticipatie, zowel binnen als buiten de schoolmuren en schooltijd;

-> **kansenwerkers**, die met het Huis van het Kind als uitvalsbasis kwetsbare gezinnen ondersteunen, en met de ouders op zoek gaan hoe de kinderen maximaal hun rechten kunnen uitputten.

Iedereen mee

Samen met het diversiteitsprogramma maakt het lokaal armoedeplan deel uit van het strategisch programma 'Iedereen mee', dat ervoor wil zorgen dat **elke inwoner gelijke kansen** krijgt en zich thuis voelt in onze stad. Deze plannen moeten samen gelezen worden, want ze vormen één geheel.

Ook dit armoedeplan moet als één geheel gelezen worden. We focussen op de thema's inkomen, onderwijs, activering, wonen, dienstverlening, gezondheid, vrije tijd en digitale kloof. Een actie kan evenwel op meer dan één beleidsdomein betrekking hebben.

Hoe wij naar armoede kijken

'Geen armoede'. Het is de eerste van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. Als lokaal bestuur laten we ons leiden en inspireren door deze 'SDG's'¹.

Armoede heeft veel gedaantes. We willen de verschillende vormen van armoede niet tegen elkaar afwegen, want elke vorm is erg voor wie er mee te maken heeft. Bij elk kind in armoede horen ouders in armoede. We willen een beleid voeren voor iedereen in armoede; wat echter niet betekent dat we waar nodig geen doelgroep-specifieke acties voeren.

Wij benaderen armoede niet eng - als een tekort aan financiële en materiële middelen - maar betrekken er meerdere levensdomeinen bij, zoals wonen, gezondheid, onderwijs, werk, opvoeding,

Wij willen voor iedereen **streven naar een menswaardig bestaan**, dat we willen garanderen vanuit een (grond)rechtenbenadering. Tegelijk willen we de **sociale uitsluiting** die met armoede gepaard gaat, **bestrijden**. Iedereen moet volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

De **coronacrisis en de lockdown** in het voorjaar van 2020 hebben duidelijk gemaakt dat zeker ook mensen in armoede door de coronamaatregelen werden getroffen en versterken de noodzaak aan een lokaal armoedeplan. De eenzaamheid en het sociaal isolement namen toe, de impact op de mentale gezondheid, al dan niet gelinkt aan familiale spanningen groeide, en de digitale kloof was problematisch. We zijn ons hiervan bewust, maar achten speciale 'coronamaatregelen' niet nodig. Wel zullen we via verschillende informatie- en communicatiekanalen mensen blijven informeren over en toeleiden naar ons hulp- en dienstverleningsaanbod.

We kunnen lokaal ook het verschil maken

De grote hefboomen die een rechtstreekse invloed hebben op armoede, zoals de sociale zekerheid, tewerkstellingsmaatregelen, onderwijsbeleid, woonbeleid, kinderbijslag,... zitten voornamelijk bij de federale en Vlaamse overheid.

We kunnen als lokaal bestuur op sommige terreinen toch een doorslaggevende rol spelen, door **zelf initiatieven te nemen** of vanuit een **regiefunctie**. We kunnen gezinnen voorzien van

¹ <https://unric.org/nl/duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen/sdg-1/>

aanvullende financiële steun en houden daarbij rekening met de noodzakelijke kosten voor kinderen. We kunnen kwetsbare burgers ondersteunen om hun rechten uit te putten. We kunnen investeren in kwaliteitsvolle en toegankelijke voorzieningen zoals kinderopvang, scholen, zorg, openbaar vervoer of vrijetijdsactiviteiten. Ook onze laagdrempelige en outreachende werkingen spelen een belangrijke rol: kansenwerkers, straathoekwerkers, buddy's,... net als de voorzieningen en ontmoetingsplaatsen die we financieel ondersteunen. Vanuit onze regiefunctie brengen we partners aan tafel die werken rond kinderopvang, onderwijs, opvoedingsondersteuning, wonen, werken,...

Een structureel armoedebeleid vraagt een goed samenspel tussen de lokale aanpak en de hogere overheden. Daarom roepen we de Vlaamse en federale overheid op om werk te maken van een doortastend armoedebeleid en engageren we ons om met hen in overleg te gaan over hoe lokale en bovenlokale initiatieven elkaar kunnen versterken of aanvullen.

We moeten maar we willen het ook!

Als lokaal bestuur willen we vol enthousiasme onze **wettelijke opdracht** vervullen: het welzijn van onze burgers bevorderen en de maatschappelijke dienstverlening verzekeren zodat elk persoon een leven kan leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Maar we zien het ook als onze plicht om een inclusief beleid te voeren, voor iedereen, **met extra aandacht voor kwetsbare mensen**.

Samenwerken is de boodschap

Als lokaal bestuur zijn we soms regisseur, soms actor. Heel veel organisaties in Sint-Niklaas werken voor/met mensen in armoede en dat is een ongelooflijke meerwaarde.

We willen **met deze lokale partners en met de brede samenleving verder samenwerken**, hen consulteren bij het bepalen van het armoedebestrijdingsbeleid en hen ter uitvoering van dit beleid opdrachten toevertrouwen. Waar mogelijk coördineren we acties, leggen we verbanden en informeren we iedereen zo goed mogelijk over het aanbod.

Meer dan 1 vinger aan de pols houden

We werken al langer goed samen met **Polsslag**, een samenwerkingsverband van 14 organisaties dat het thema armoede op de kaart blijft zetten. We toetsen acties met hen af en we gaan aan de slag met hun signalen. We leggen ons oor te luisteren bij mensen in armoede door vaste ontmoetingsmomenten te voorzien, om het beleid vorm te geven en bij te sturen.

We betrekken Polsslag bij het armoedeplan, zowel bij de opmaak, de uitvoering en de evaluatie. Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2018 bezorgde Polsslag ons een prioriteitennota voor de stad Sint-Niklaas. De overgrote meerderheid van de 30 beleidsvoorstellen uit deze nota vinden we terug in het meerjarenplan 2020-2025 en werken we uit in dit armoedeplan.

Een werk van lange adem

De strijd tegen armoede is, zeker op korte termijn, moeilijk te winnen.

We zijn er ons van bewust dat armoedebestrijding om lange en duurzame maatregelen vraagt en inspanningen vergt die een termijn van 6 jaar, en dus een **bestuursperiode**, moeten **overstijgen**. Eén manier om aan armoede te werken is de opmaak van het armoedeplan.

Iedereen moet mee, voor 'iedereen mee'

We ontwikkelen en onderhouden een intern en extern **draagvlak in de strijd tegen armoede**. We gebruiken het armoedeplan als een dynamisch instrument bij de uitvoering van het armoedebestrijdingsbeleid. We kunnen als lokale overheid de strijd tegen armoede niet alleen voeren, en gelukkig zijn er hier ook heel wat partners actief rond aan het werken.

Ook binnen onze stedelijke organisatie willen we het draagvlak voor een armoedebeleid verhogen en ervoor zorgen dat alle diensten een armoedereflex hanteren in hun werking.

Een armoedeplan is nooit af

Ons lokaal armoedeplan heeft niet de ambitie alomvattend te zijn, en het is ook geen statisch document. We kunnen niet alles vermelden wat we doen en willen doen, nu en in de komende jaren. Het plan is vooral bedoeld om **dynamiek en actie** te brengen, om onze focus te houden en om aan de slag te blijven om nieuwe acties te formuleren.

In de komende jaren zullen zich opportuniteiten, kansen en uitdagingen aandienen. Het wordt dan onze taak om hier snel en wendbaar op in te spelen. We zullen regelmatig stilstaan bij de vorderingen, onszelf in vraag stellen en indien nodig acties herformuleren.

Cijfers zeggen veel, maar niet alles

In de bijlage van dit armoedeplan voegen we enkele **relevante cijfers**. We vergelijken hierbij de cijfers van Sint-Niklaas met het gemiddelde van de 13 Vlaamse centrumsteden. Als indicatoren voor een laag inkomen nemen we hiervoor het fiscaal inkomen, de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering en het (equivalent) leefloon onder de loep. Daarnaast is er nog een aantal indicatoren die wijzen op een verhoogd armoederisico: gezinstype, herkomst, betalingsmoeilijkheden, woonsituatie, gezondheid, werkloosheid, risicokenmerken van leerlingen, opleidingsniveau. Deze cijfers worden actueel gehouden op de website provincies.incijfers.be en sintniklaas.incijfers.be.

In zoverre het technisch en juridisch mogelijk is koppelen we de beschikbare data om mensen op te sporen en de opname van hun rechten te maximaliseren.

Het is echter iets te kort door de bocht om een lokaal bestuur af te rekenen op - of te feliciteren met - een stijging of daling van de armoedecijfers. Cijfers doen niet altijd een uitspraak over het beleid dat we voeren. Armoede wordt immers door veel en diverse factoren veroorzaakt of versterkt. Zoals hoger gezegd hebben we geen grote structurele hefboomen in handen, maar kunnen we wel op enkele levensdomeinen voor veel mensen het verschil proberen maken. Dat is onze bescheiden ambitie.

Tenslotte nog dit:

Dit is een document van het lokaal bestuur van Sint-Niklaas, dus van stadsbestuur en OCMW. In de tekst komen de termen 'lokaal bestuur' en 'stad en OCMW' afwisselend voor. En we gebruiken ook vaak 'we' als we stad en OCMW bedoelen. Zo is iedereen mee.

1. Inkomen

Inleiding

Volgens cijfers van Statistiek Vlaanderen leeft iets meer dan 10% van de inwoners van het Vlaams Gewest met een inkomen onder de Belgische armoededrempel² en loopt dus een reëel risico op armoede. Dat inkomen volstaat immers vaak niet om de basisvoorzieningen (huur, energie, voeding, medische kosten, schoolkosten,...) te kunnen betalen.

We beschikken als lokaal bestuur over een aantal instrumenten om medeburgers in armoede middelen en mogelijkheden te bieden om een meer menswaardig leven te leiden. Als OCMW nemen we vanuit dit principe van de menselijke waardigheid elke steunaanvraag ernstig en gaan we telkens na of hierbij een tussenkomst onder de vorm van financiële, materiële of immateriële hulp aangewezen is. We doen dit niet alleen: waar nodig en mogelijk doen we een beroep op of werken we samen met partners.

Referentiebudgetten en afgeleide rechten blijven hanteren in de hulpverlening

In 2017 hebben we het **stelsel aanvullend inkomen** hervormd. Hiermee beschikken we over een hefboom om elke burger een leven te laten leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. We baseren ons hiervoor op de **referentiebudgetten** van het Centrum voor budgetadvies en -onderzoek (CEBUD). Referentiebudgetten zijn geprijsde korven van goederen en diensten die weerspiegelen wat noodzakelijk is voor gezinnen om een bepaalde levensstandaard te bereiken, waarmee we op maat van elke cliënt een menswaardig inkomen kunnen berekenen. We hanteren dit onderzoek ook om na te gaan of mensen nog recht hebben op andere tussenkomsten.

In ons aanvullend steunsysteem houden we bij burgers met collectieve schuldenregeling rekening met het **beschikbaar inkomen** en niet met het *reëel* inkomen. Vanaf 2021 wordt dit principe ook toegepast bij cliënten in budgethulpverlening. In 2021 voorzien we een budget van 1.853.625,44 EUR voor aanvullende steun en afgeleide rechten, een stijging met 5% ten aanzien van 2020. In 2022 laten we het budget opnieuw met 5% stijgen, en de daaropvolgende jaren met 3%. Indien nodig sturen we dit bij. We ondernemen acties om het steunsysteem breder bekend te maken.

Een sociaal tarief voor diergeneeskunde uitwerken

Huisdieren maken een mens gelukkig, zorgen voor gezelschap en zijn een grote steun bij lastige momenten,... Om ze goed te kunnen verzorgen, moet je over voldoende middelen beschikken. In onze aanvullende steun wordt budget voorzien voor voeding en verzorging van huisdieren.

² De armoededrempel is gelijk aan 60% van het nationaal mediaan beschikbaar huishoudinkomen na sociale transfers (sociale zekerheids- en bijstandsuitkeringen). Deze armoededrempel wordt aangepast aan de samenstelling en grootte van het huishouden. Voor een alleenstaande lag de Belgische armoededrempel in 2018 op 1.187 EUR per maand, voor een gezin met 2 volwassenen en 2 kinderen op 2.493 EUR per maand.

Om de financiële drempel te verlagen bekijken we met de dierenartsen de mogelijkheid om in een beurtrolsysteem en aan een sociaal tarief huisdieren van kwetsbare burgers te verzorgen.

Huishoudtoestellen duurzaam verhuren

We gaan in zee met Papillon - een samenwerkingsverband tussen Samenlevingsopbouw en een aantal bedrijven die **huishoudapparaten** zoals koelkasten en wasmachines verhuren aan kwetsbare doelgroepen, en bij defect een vervangtoestel voorzien. We gaan na of we die methodiek ook kunnen toepassen op andere toestellen zoals bijv. digitale instrumenten, andere elektronica,... en of we hiervoor kunnen samenwerken met Den Azalee.

Actief promoten van ons steunsysteem

Om ervoor te zorgen dat we iedereen bereiken, maken we afspraken met het middenveld en ondernemen we **extra acties om onze hulpverlening te promoten**. Twee keer per jaar benaderen we een potentiële doelgroep en kijken we na of er bij die groep recht is op extra steun of op leefloon. In 2021 richtten we ons op 65+'ers en op ouders met het statuut verhoogde tegemoetkoming. We laten hiertoe van 2020 tot en met 2022 jaarlijks het budget voor steun in speciën met 5% stijgen (zie hoger).

Stad en OCMW zullen, als dienstverleners, op een eerste aanmaning na een niet-betaalde factuur de mogelijkheid vermelden om hulpverlening aan te bieden indien de klant problemen ondervindt om de factuur te betalen.

Rechten en premies automatisch toekennen

Omdat we het thema van de **automatische toekenning** zo belangrijk vinden en dit een sleutel kan zijn in de armoedebestrijding, konden we het Kenniscentrum van Vlaamse Steden overhalen hierover een werkgroep op te richten, die zich niet enkel op het automatisch recht op leefloon, maar ook op andere rechten toespitst. We werken hier als lokaal bestuur actief aan mee.

We verwachten een jaarlijkse toename van het aantal burgers met recht op een leefloon, vandaar dat het budget leefloon in 2020 tot en met 2022 jaarlijks met 5% wordt geïndexeerd. Hierdoor bedraagt het budget voor leefloon in 2020, na wijziging, 10.526.217 EUR.

We screenen alle lokale premies en subsidies en gaan na welke we automatisch of semiautomatisch kunnen toepassen, zoals bijvoorbeeld de mantelzorgpremie en de pleegzorgpremie. Het budget voor de mantelzorgpremie laten we vanaf 2020 stijgen met 20.000 EUR, naar 145.000 EUR.

We blijven taxicheques voorzien en onderzoeken ook hier of we deze automatisch kunnen toekennen.

Outreaching en proactief werken

We zetten naast de reguliere outreachende³ acties (preventiewerking binnen de Lokale adviescommissie en bij dreigende uithuiszetting bij de Sint-Niklase Maatschappij voor de Huisvesting; samenwerking met Kind en Gezin, scholen, kinderopvang) extra personeel in om onze **proactieve werking uit te breiden**. We maken concrete afspraken met verschillende diensten zoals deurwaarders, telecom-operatoren, kredietinstellingen, AZ Nikolaas,... met als doel kwetsbare groepen te behoeden voor nog meer financiële problemen.

Aangezien **gefaillleerden** ook een zeer kwetsbare doelgroep vormen, willen we hen proactief benaderen en nagaan of al hun rechten werden uitgeput. We werken hiervoor samen met externe partners, zoals Dyzo (een vzw gericht op het versterken van ondernemers in moeilijkheden) en Microstart (begeleidt en verleent microkredieten aan ondernemers die geen toegang hebben tot financiering van de traditionele banksector).

Wachlijsten in de budgethulpverlening vermijden

Ook al beschikken gezinnen over een structureel inkomen, dan nog moeten ze een aantal vaardigheden hebben om hun geld te kunnen beheeren. Mensen hebben niet altijd voldoende bandbreedte⁴ om deze vaardigheden in te zetten op het moment dat ze deze nodig hebben. Daarvoor is er de **budgethulpverlening**. We hebben de voorbije jaren geïnvesteerd in het wegwerken van de wachtlijst budgethulpverlening, door extra personeel aan te werven. Om wachtlijsten in de toekomst te vermijden, monitoren we dit en zetten groepstrajecten rond regelzaken en administratie op om inzichten te creëren voor wie nog niet overtuigd is van het aanbod budgethulpverlening.

Jong en oud leren budgetteren

We maken bij schoolgaande en alleenwonende jongeren publiciteit voor de '**Wakosta**'-app van BudgetInZicht⁵. We zetten een **preventieprogramma** op en leren jongeren budgetteren. Via een interactief en educatief spel willen we hen inzicht geven in de kosten die noodzakelijk zijn om een huishouden te runnen. Er wordt 25.000 EUR voorzien voor de aankoop van tablets voor het spel en een jaarlijks werkingsbudget van 10.000 EUR.

Voor de oudere doelgroep werken we een **groepsprogramma** 'alles OK in je portemonnee' uit waar men kan kiezen tussen verschillende thema's.

³ Met 'outreaching werken' worden laagdrempelige werkvormen aangeduid waarbij sociale professionals buiten de muren van de organisatie gaan werken, in de leefwereld van mensen.

⁴ Bandbreedte is het vermogen om aandacht op te brengen, om goede beslissingen te nemen, om vast te houden aan plannen en om verleidingen te weerstaan. Mentale bandbreedte is de capaciteit die je hebt om na te denken en beslissingen te nemen.

⁵ Met de Wakosta-app kan je inkomsten en uitgaven ingeven, heb je zicht op je budget per maand of per week, enz.

De betaalbaarheid van de zorg voor ouderen en personen met een beperking blijven garanderen

We kiezen via het **Zorgpunt** voor een continuering van het openbaar aanbod in de zorg voor ouderen, zowel ambulante als residentiële. Op die manier **garanderen** we de **betaalbaarheid** van deze zorg voor iedereen met zorgnoden, ongeacht de financiële situatie. Zo is de financiële impact van een opname in een woonzorgcentrum voor sommige ouderen relatief hoog. We voorzien het nodige budget om bewoners van woonzorgcentra die toch problemen hebben met het betalen van hun facturen, verder te ondersteunen. Daarnaast blijven we het Zorgpunt verder ondersteunen en voorzien we in 2020 een investeringstoelage van 844.960 EUR.

We sensibiliseren ook de instellingen in de **private sector** om de **kostprijs onder controle** te houden, zodat iedereen kan genieten van een rustige oude dag.

Voor bewoners van woonzorgcentra die afkomstig zijn uit Sint-Niklaas, garanderen we het **zakgeld** van 158 EUR, dat hoger is dan het wettelijk bedrag (98,96 EUR) en bevestigen het principe dat we de onderhoudsplicht van de kinderen niet toepassen.

We maken ook afspraken met de **instellingen voor personen met een beperking** rond problemen inzake de betaalbaarheid van de zorg als gevolg van de persoonsvolgende financiering.

Veel doen met weinig geld

We gebruiken de **budgetgids** 'Veel doen met weinig geld'⁶ actief als instrument om mensen met een beperkt budget en hun intermediairen tips te geven om spaarzaam door het leven te gaan en de weg te wijzen naar voorzieningen. Het boekje is zeker voor nieuwe inwoners een eerste kennismaking met de stedelijke sociale kaart. Ook met ons magazine Azo-hee en de kansenkrant wijzen we de weg naar betaalbare activiteiten. Beide producten gaan we intensiever promoten en verspreiden.

⁶ <https://www.sint-niklaas.be/actueel/veel-doen-sint-niklaas-met-weinig-geld-0>

2. Onderwijs en ontwikkeling

Inleiding

Gezinnen in armoede beschikken over minder middelen om te kunnen participeren aan verschillende aspecten van een snel evoluerende samenleving. Binnen het domein onderwijs en ontwikkeling streven we vanuit de kernwaarden respect, duidelijkheid, vertrouwen, zorgzaamheid en positivisme naar gelijke ontwikkelingskansen voor iedereen.

We bekijken de ondersteuning binnen onderwijs en ontwikkeling als een continuüm: vanaf het uiten van een kinderwens over de verschillende ontwikkelingsfasen van kinderen en jongeren tot en met volwassenheid. Binnen elk van deze fasen voorzien we voor personen in een kwetsbare situatie bijkomende ondersteuning en extra kansen.

We werken acties uit op structureel en op individueel niveau. Op structureel niveau werken we samen met organisatoren en partners om hen te versterken bij het bestrijden van armoede in hun werking; op individueel niveau versterken we kwetsbare gezinnen, om de armoede te doorbreken en hun kinderen meer ontwikkelingskansen te bieden.

Vanuit het loket onderwijs helpen we (kwetsbare) gezinnen hun weg te vinden in het Sint-Niklase onderwijslandschap.

1. Gelijke kansen voorzien van voor de geboorte en tijdens de eerste levensfase

Stadsgenoten met een kinderwens kunnen met hun vragen en noden terecht in het **Huis van het Kind** waar we met hen in gesprek gaan over hun bezorgdheden, wensen en noden. Indien ze verdere dienst- of hulpverlening nodig hebben, leiden we hen naar de juiste partners.

In **zwangerschapscentrum De Wase Kiem** worden de toekomstige ouders tijdens de volledige duur van de zwangerschap intensief opgevolgd. Een kansenwerker gaat aan de slag met ouders die zich in een kwetsbare situatie bevinden.

In de **kinderopvanginitiatieven voor baby's en peuters** werken alle actoren aan gelijke ontwikkelingskansen. Met middelen van het Agentschap Opgroeien kunnen we extra investeren in de opvang van kinderen uit kwetsbare gezinnen. Onderzoek toont steeds meer het pedagogisch belang aan van kinderopvang. Door deze taak bewust op te nemen stimuleren we kwalitatieve interacties tussen kinderen onderling en hun begeleiders, en dit zowel bij baby's en peuters als bij schoolgaande kinderen. We besteden hierbij specifiek aandacht aan de kinderen uit de meest kwetsbare gezinnen. Door in de kinderopvang aanwezig te zijn, vergroten hun kansen op participatie in latere levensfasen.

Binnen **onze eigen stedelijke kinderopvang** nemen we een **voorbeeldrol** op. Daarnaast werken we met welzijnspartners en de organisatoren van kinderopvang binnen het lokaal overleg kinderopvang en in de werkgroep kansen voor kinderen verder aan het **vergroten van de kansen voor kinderen van 0 tot 12 jaar**.

In samenwerking met vzw Op Wielekes en vzw Den Azalee starten we een **fietsbib voor kinderen** op. Gezinnen kunnen hier terecht om een fiets te ontlenen en hem opnieuw in te ruilen wanneer die te klein wordt.

2. Gelijke kansen tijdens de schoolloopbaan garanderen

Streven naar een plaats voor elk kind in ons onderwijs

We **monitoren** vanuit onze regierol de **capaciteit in het basis- en secundair onderwijs** in het licht van de verwachte groei van onze stad. Tegen het schooljaar 2024-2025 zouden meer dan 700 plaatsen in het basisonderwijs en 2.800 plaatsen in het secundair onderwijs nodig zijn. Om gelijke onderwijskansen te garanderen, waken we er binnen de taskforce capaciteit onderwijs over dat middelen voor capaciteitsuitbreiding in het onderwijs op de juiste plaats besteed worden. Samen met de onderwijspartners streven we ernaar om voor elk kind en elke jongere op ons grondgebied een plaatsje op een basis- en secundaire school te voorzien.

Inzetten op kleuterparticipatie

We zetten een **voorschools traject 'School Dichtbij'** op voor alle ouders die op zoek gaan naar een kleuterschool. Binnen dit voorschools traject organiseren we zowel peuterspeelmomenten in het Huis van het Kind als uitwisselmomenten voor peuterjuffen.

We gaan op huisbezoek bij ouders die voor het eerst een school moeten zoeken voor hun kind. Voor de keuze van de wijken baseren we ons op gegevens uit 'stad in cijfers'⁷.

Odisee heeft met middelen van de stad de voorbije 2 schooljaren scholen uit het gemeenschaps-, het vrije en het stedelijke onderwijsnet gecoacht in het **ontwikkelen van executieve functies bij jonge kinderen**. Executieve functies zijn de regelfuncties van de hersenen die essentieel zijn voor het realiseren van doelgericht en aangepast gedrag. Via deze methodiek proberen we schooluitval op langere termijn tegen te gaan. In samenwerking met Huis van het Kind blijven we scholen stimuleren om gebruik te maken van deze coachingstrajecten.

Onderwijs- en opvoedingstrajecten verderzetten

We zetten de lopende **trainingen** (Raket, TRAJECT8-12, Traject Op Maat) met kinderen, hun ouders en leerkrachten verder. Onze aandacht gaat hierbij naar de preventie van gedragsproblemen en het stimuleren van het welbevinden van kinderen. We ondersteunen ouders en leerkrachten vanuit een positieve aanpak.

We gaan binnen NAFT⁸ aan de slag met vragen van scholen rond omgaan met gedragsmoeilijkheden en schoolmoeheid. We werken hiervoor nauw samen met de CLB's.

⁷ <https://sintniklaas.incijfers.be/>

⁸ NAFT: Naadloze flexibele trajecten

Studeermogelijkheden creëren

We nemen tijdens deze bestuursperiode verder de regierol op in **huiswerkbegeleiding**. We bouwen een netwerk uit van verenigingen die zich hiervoor inzetten. We brengen hen jaarlijks samen om informatie uit te wisselen, te overleggen en hun expertise te vergroten. We herbekijken ook het subsidiereglement. Daarnaast voorzien we ad hoc ondersteuning vanuit het onderwijsloket.

Tijdens de eerste golf van de coronacrisis in het voorjaar van 2020 organiseerden we een studeerplek in 't Bau-huis. Dit initiatief bleek zeer succesvol. We werken dit vanaf 2021 verder uit tot een structureel gegeven. Tijdens examenperiodes richten we **een of meerdere studeerplekken** in voor alle jongeren uit het secundair en het hoger onderwijs die daar nood aan hebben. We hebben hierbij speciale aandacht voor de toeleiding, behoeften en begeleiding van kwetsbare jongeren. In de mate van het mogelijke voorzien we hier ook ICT-infrastructuur. Bij het zoeken naar geschikte studeerplaatsen denken we onder meer aan leegstaande kerken.

Ongekwalficeerde uitstroom tegengaan

Met het lokaal flankerend onderwijsbeleid willen we **bruggen bouwen tussen onderwijs en arbeidsmarkt**, met bijzondere aandacht voor de problematiek van stedelijke jeugdwerkloosheid, ongekwalficeerde uitstroom en vroegtijdige schoolverlaters. De stad Sint-Niklaas neemt onder leiding van Arteveldehogeschool samen met Gent en Oostende deel aan het Europees project SPEED-U-UP⁹. Hierbij richten we ons op risico-NEET-jongeren¹⁰. In Sint-Niklaas startten we samen met Portus Berkenboom en CDO Newton al een pilootproject om de ondernemerschapsvaardigheden te versterken. Zo willen we hen motiveren om een diploma middelbaar onderwijs te behalen.

Tijdens het schooljaar 2019-2020 startten we met **de hervorming van het brugproject**. Dit traject om ongekwalficeerde uitstroom tegen te gaan (aanloopfase), richt zich op eerste werkervaring voor leerlingen uit het deeltijds onderwijs die nog niet arbeidsrijp zijn. De eerste fase focust op vorming, daarna doen de leerlingen werkervaring op door stage te lopen op een arbeidsvloer. Tijdens het schooljaar 2020-2021 mikken we op het dubbel aantal goedgekeurde trajecten en leggen we sterker de nadruk op de verwerving van arbeidsattitudes.

Ouders ondersteunen bij de betaling van schoolfacturen

Om ouders te helpen bij het betalen van de schoolfacturen bestaat in Sint-Niklaas het **schoolparticipatiefonds**. De stad voorziet deze bestuursperiode jaarlijks 100.000 EUR om ouders tegemoet te komen in de schoolfacturen. Op die manier proberen we drempels om deel te nemen aan schoolactiviteiten zo veel mogelijk weg te nemen. We gaan in overleg met de scholen en netten om samen te onderzoeken hoe scholen de kosten voor ouders nog beter beheersbaar kunnen maken.

⁹ Students, Professionals and Educators working on Entrepreneurship and Employability in preventing Drop-out and Unemployment by creating urban Pop-ups

¹⁰ NEET-jongeren (not in education, employment or training) zijn jongeren tussen 15 en 24 jaar die geen opleiding of regulier onderwijs volgden en die niet aan het werk zijn.

Taalstimulerende activiteiten bevorderen

Door in te tekenen op specifieke projectoproepen werken we aan het **versterken van talige interacties** tussen professionelen en kinderen, zowel in onderwijs, opvoedingsondersteuning als in de kinderopvang. Kwalitatieve talige interacties met hun begeleiders hebben een positief effect op de verdere ontwikkeling van kinderen en finaal ook op het bestrijden van ongekwalificeerde uitstroom. We nemen waar mogelijk ook deel aan onderzoeksprojecten rond dit onderwerp.

Daarnaast organiseren we jaarlijks **zomertaalstages, ondersteunen we de OKAN-zomerklas** voor het secundair onderwijs en werken we **taalstimulerende activiteiten** uit. Vanuit hun eigen talenten willen we kinderen en jongeren het belang van een goede kennis van de Nederlandse taal laten ervaren. We streven ernaar om die positieve ervaring door te trekken naar de thuiscontext en betrekken ook de ouders hierbij.

3. Vanuit een structurele aanpak gelijke onderwijskansen creëren

Overleg met onderwijs- en welzijnspartners versterken

Zowel met de basisscholen als met de secundaire scholen vindt **structureel overleg** plaats. Dit scholenoverleg biedt een platform om de stadswerkingen waar scholen baat bij hebben en nieuwe acties rond gelijke kansen in het onderwijs te bespreken. Op dit scholenoverleg kunnen scholen noden en bezorgdheden uiten (bijv. problematiek lege of ongezonde brooddozen) en zoeken we samen naar oplossingen. We overleggen op regelmatige basis met de coördinerend directeurs, het Lokaal Overlegplatform (LOP) en de CLB's om zo de vinger aan de pols te houden. We doen een bevraging bij alle scholen rond de problematiek van de 'lege brooddozen', bekijken de resultaten en zoeken samen naar oplossingen.

In de schoot van het dagelijks bestuur van het LOP werden **de werkgroepen 'kansen voor kinderen' en 'kansen voor jongeren'** opgericht. Binnen deze werkgroepen focussen we onder meer op de bestrijding van armoede en het verlagen van drempels.

Diversiteitsscreening Onderwijs invoeren

Alle basis- en secundaire scholen kunnen dit schooljaar de **Diversiteitsscreening Onderwijs** (DISCO) uitvoeren. Ze worden hierin begeleid door het Steunpunt Diversiteit & Leren (UGent) in samenwerking met het team flankerend onderwijs, dat we deze bestuursperiode uitbreiden met anderhalve VTE. De bedoeling van deze screening is noden in het omgaan met diversiteit blootleggen en kansen detecteren. Aan de hand van de resultaten kunnen de school, de stad en het Steunpunt Diversiteit & Leren samen een begeleidingstraject uitstippelen. We voorzien hiervoor de komende 3 jaren jaarlijks 40.000 EUR.

Het draagvlak rond de Brede School vergroten

We willen het **draagvlak rond het concept van de Brede School nog verder vergroten**. Bedoeling van dit concept is dat scholen meer en meer gaan fungeren als ontmoetingsplek in de buurt. Op die manier stimuleren we ontmoeting, gelijke onderwijs- en ontwikkelingskansen en gaan we vereenzaming tegen. Zeker in kwetsbare buurten willen we scholen er actief toe aanzetten om de poorten open te zetten voor de buurt. Scholen kunnen hiervoor 20.000 EUR krijgen, gespreid over drie jaar. Jaarlijks willen we twee nieuwe scholen bereiken.

Een netwerk volwassenenonderwijs uitbouwen

Omdat levenslang leren steeds belangrijker wordt, bouwen we een **netwerk volwassenenonderwijs** uit. Binnen dit netwerk wisselen de betrokken instanties informatie uit en stemmen ze hun opleidingsaanbod verder op elkaar af. We bekijken de huidige subsidies en sturen bij in functie van de kwetsbaarste inwoners.

3. Activering

Inleiding

Mensen actief bij de samenleving betrekken is een van de hefboomen om uit armoede te geraken. Activering is dan ook een belangrijk onderdeel van het stedelijk armoedebeleid. Met activering bedoelen we dat we mensen willen ondersteunen in het ontdekken en verder ontwikkelen van hun talenten. Een activeringstraject kan finaal leiden tot een (duurzame) tewerkstelling die perspectief biedt op een uitweg uit armoede. Maar niet noodzakelijk. Als een job niet haalbaar is, is activering nodig om de eigenwaarde van mensen te versterken en een sociaal netwerk uit te bouwen. Activering kan verschillende vormen aannemen: naast doorgedreven begeleiding op maat, kunnen mensen ook via vrijwilligerswerk hun professionele en sociale talenten ontwikkelen.

Om zoveel mogelijk mensen aan een job te helpen, wil de stad meer werkgelegenheid creëren. Ze neemt dan ook haar regierol inzake tewerkstelling verder op. Als lokaal regisseur organiseren we een structureel overleg met lokale werkgelegenheidsactoren (VDAB, Voka,...), een jobbeurs en talentenmarkt. In samenwerking met sectorfondsen, lokale bedrijven en het Wijk-Werken ondersteunt het stadsbestuur werkgelegenheidsprojecten, ook in de sociale economie.

De stad wil ook zelf het goede voorbeeld geven door als werkgever duurzame tewerkstellingskansen te bieden en aandacht te hebben voor kwetsbare medewerkers.

Tot slot willen we andere drempels wegwerken naar activering of werk, zoals mobiliteits-, kinderopvang- of taalkwesties.

Samenwerken aan lokale tewerkstelling

De stad organiseert als **lokaal regisseur voor het tewerkstellingsbeleid** met lokale werkgelegenheidsactoren onder meer structureel overleg, een jobbeurs en talentenmarkt, en ondersteunt werkgelegenheidsprojecten.

De stad sluit een nieuwe **samenwerkingsovereenkomst met de VDAB** onder de noemer 'Samen sterk voor lokaal werk'. De bedoeling hiervan is om de samenwerking voor een inclusief arbeidsmarkt-, werkgelegenheids- en welzijnsbeleid te versterken. Aandachtspunten hierbij zijn onder meer het activeren van kwetsbare doelgroepen en het ondersteunen van sociale economie, waar we verder in dit hoofdstuk op ingaan. We voorzien jaarlijks een werkingsbudget van 70.000 EUR. Dit budget dient onder andere om opleidingen rond lokale noden te voorzien zoals Ijzerwerkt, Constructiv,...

Sociale economie versterken

Samen met de stad neemt het intergemeentelijk samenwerkingsverband Interwaas een **regierol** op inzake **sociale economie**. Er is hierover minimaal 4 keer per jaar een overleg met Interwaas.

We **ondersteunen maatwerkbedrijven en lokale diensteneconomie** in hun werk met kwetsbare groepen via het toekennen van subsidies. Daarnaast wijzen we aan de sociale economie bijkomende opdrachten toe. Zo wordt jaarlijks bijvoorbeeld 375.245 EUR voorzien voor sociale economiebedrijven om het openbaar domein te onderhouden in de stad.

Vzw Den Azalee biedt werkgelegenheid aan mensen die weinig of geen kans maken op de arbeidsmarkt. Den Azalee is in 1995 ontstaan vanuit noden die we vaststelden binnen het OCMW, vandaar dat zij al vele jaren een sterkhouder zijn in armoedebestrijding in onze stad en tegelijk een belangrijke draaischijf in het Waasland op vlak van hergebruik van goederen. Sinds 2019 is de stad de voornaamste bestuurder van Den Azalee. Voor ons als lokaal bestuur is het voortbestaan van Den Azalee cruciaal, aangezien dit één van onze bevoorrechte partners is inzake activering (in de ruime zin van het woord). We blijven Den Azalee verder subsidiëren en zetten de huidige samenwerking verder. We zorgen voor voldoende omkadering om de niet-erkende tewerkstellingen te begeleiden. We gaan daarbij steeds op zoek naar nieuwe niches. Via dienstenchequebedrijf AZAP behouden we het strijkatelier.

Kwetsbare doelgroepen activeren

De stad biedt **sociale en professionele activeringsbegeleiding** aan als onderdeel van een integrale hulpverlening. Deze is erop gericht om de cliënt via een intensieve, doelgerichte wijze te ondersteunen in zijn zoektocht naar een plaats op de reguliere of beschermde arbeidsmarkt. Dit traject wordt op maat van de cliënt uitgestippeld rekening houdend met zijn individuele beperkingen en mogelijkheden. Indien arbeid geen passend doelwit is, wordt via sociale activering gewerkt aan het volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Vanuit de stad willen we deze activeringstrajecten aan kwetsbare doelgroepen blijven aanbieden. Om ons doel te bereiken, breiden we het team activering uit met 2 werkleiders en 3 extra jobcoaches.

Via verschillende trajecten (vrijwilligerswerk, voortrajecten en professionele activering) gericht op diverse doelgroepen, proberen we de vaardigheden van mensen te versterken die nodig zijn op de arbeidsmarkt (regulier of beschermd).

> Vrijwilligerswerk:

We verhogen de sociale en professionele zelfredzaamheid van mensen via vrijwilligersinitiatieven.

- We sluiten een **samenwerkingsovereenkomst met Refu Interim**. Deze organisatie wil de zelfredzaamheid van nieuwkomers bevorderen, door hen in te zetten als vrijwilliger in de sociale en culturele sector. We streven naar minstens 50 vrijwilligers per jaar.
- We hebben reeds verschillende **laagdrempelige en begeleide vrijwilligersinitiatieven** ontwikkeld (soepkar, vrijwilligerswerk in sociale werkplaats, Rap op stap-kantoor, tolkenpool,...). We willen deze initiatieven verderzetten, intensifiëren en nieuwe initiatieven opzetten.

> Voortrajecten:

- Met het project **Talent.com** willen we de competenties van kwetsbare volwassenen (26+) verder versterken. Mits een intensief traject willen we deze mensen begeleiden naar tewerkstelling in het 'normaal economisch circuit'. Tegen eind 2021 willen we met minstens 105 deelnemers een traject hebben uitgewerkt.
- Met **ComPact** (*competenties versterken, eigen potentieel ontdekken en weg naar meest passende vorm van activering*) willen we kwetsbare laaggeschoolde of ongekwalificeerde jongeren bereiken die geen aansluiting vinden bij het bestaande dienstverleningsaanbod. Deze jongeren (18-26 jaar) ervaren diverse conflicten met instanties, hebben faalervaringen, een gebrek aan vaardigheden en attitudes, en missen een dosis zelfvertrouwen. In 2019 namen 20 jongeren deel aan ComPact. Tussen 2020 en eind 2021 willen we 75 nieuwe NEET-jongeren¹¹ bereiken.
- **TexMix** is een voortraject voor anderstalige nieuwkomers dat als doel heeft om het niveau van het (mondeling) Nederlands als (werk)taal van de deelnemers significant te verhogen zodat zij nadien vlotter kunnen doorstromen naar een specifieke werkvloer. We maken hierbij gebruik van taalbuddy's. 75% van de deelnemers stroomden met succes door naar een tewerkstelling. Gezien het succes, sturen we de werking bij en werven we een extra personeelslid aan. We streven naar een jaarlijkse stijging van 5% qua instroom en zorgen voor een succesvolle uitstroom van 75%.
- **Wijk-werken**: de organisatie Wijk-werken Waas wil werkzoekenden met een grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt werkervaring laten opdoen. Dit gebeurt door het uitvoeren van maatschappelijk relevante activiteiten binnen een reële arbeidsmarktomgeving door middel van werkplekken op lokaal niveau. We werken actief samen met Wijk-werken Waas om van het wijk-werken een succes te maken. Jaarlijks zullen er minimaal 40 wijk-werkers worden toegeleid door de stad i.s.m. VDAB. We blijven jaarlijks 10 extra medewerkers voorzien bij Den Azalee. Hiervoor wordt een budget voorzien van 48.000 EUR.
- We bieden **arbeidsmatige activiteiten** aan voor personen met belemmeringen van medische, mentale, psychische, psychiatrische of sociale aard (MMPPS) op concrete werkvloeren binnen het opleidings- en oriëntatiecentrum (huishoudmodule, groenarbeider), in maatwerkbedrijf Den Azalee (kleine sortering, textielatelier), in de sociale economie en bij privé werkgevers. Momenteel is er een grote wachtlijst, we streven ernaar om jaarlijks minstens 25 nieuwe trajecten op te nemen. Hiervoor wordt een bijkomende trajectbegeleider aangesteld. Ook binnen Den Azalee wordt een extra werkleider aangesteld om met deze kwetsbare doelgroep aan de slag te gaan.
- Daarnaast bieden we ook **activeringstrajecten aan voor personen met een MMPPS-problematiek**. Het gaat om kortstondige werk- en zorgtrajecten van maximaal 18 maanden om deze mensen een duwtje in de rug te geven, op weg naar betaald werk. Het is een

¹¹ NEET-jongeren (not in education, employment or training) zijn jongeren tussen 15 en 24 jaar die geen opleiding of regulier onderwijs volgden en die niet aan het werk zijn.

traject waarin een combinatie van werkacties én hulpverlening wordt aangeboden met als doel de werkzoekende voor te bereiden op betaalde tewerkstelling.

> Professionele activering:

We blijven intensief gebruik maken van het **stelsel Tijdelijke Werkervaring (TWE)** en voorzien om de twee jaar een stijging met 5% aan nieuwe instroom. Sinds 2017 is de belangrijkste tewerkstellingsmaatregel bij de OCMW's, artikel 60§7, in dit stelsel geïntegreerd. Sedert 2018 zetten we ook **art. 60§7¹² buiten het stelsel Tijdelijke Werkervaring** in. Op die manier kunnen we ook mensen die niet doorstromen naar het normaal economisch circuit kansen geven om op een andere manier geactiveerd te worden. We blijven hier extra middelen voor voorzien en realiseren zo voor minstens 5 kwetsbare burgers een activeringstraject.

Aan de meeste van deze trajecten gaat een proeftuin (assessment) vooraf. Dit doen we binnen ons **opleidings- en oriëntatiecentrum (OOC)**. Gezien de hoeveelheid trajecten, is er nood aan een nieuw gebouw. Het bedrijfspand dat werd aangekocht in de Heistraat 135 wordt gerenoveerd voor de verdere ontwikkeling van onze activeringstrajecten en de verdere uitbouw van de werking van Den Azalee. Op deze site zorgen we voor voldoende ruimte voor ontmoeting, hulp- en dienstverlening en voor een specifieke plek voor jongeren. We voorzien voor de site Heistraat een investeringsbudget van 3.200.000 EUR.

Naast al deze activeringsbegeleiding op maat, willen we samen met de VDAB via het **Walk&Talk-project** werkzoekenden een kans bieden om elkaar op een laagdrempelige manier te ontmoeten. Tijdens Walk&Talk-bijeenkomsten kunnen zij ervaringen met elkaar delen, contacten leggen en krijgen ze tips en suggesties die helpen in de zoektocht naar een geschikte baan.

Het goede voorbeeld geven

Als werkgever willen we ook aandachtig zijn voor onze eigen kwetsbare werknemers. We bieden onze medewerkers een luisterend oor bij privéproblematieken die invloed hebben op het werk. We geven onze personeelsleden de mogelijkheid om een **voorschot op het loon/vakantiegeld/eindejaarsgeld** te vragen. Indien dit voorschot slechts een tijdelijke oplossing is voor een structureel probleem, zoeken we samen naar een oplossing of verwijzen we door naar een andere instantie.

Maar dit kan mogelijk nog beter. Daarom willen we met de **armoedesensitiviteitsscan** van het Netwerk tegen Armoede in kaart brengen hoe armoedesensitief we zijn als werkgever. Met armoedesensitief wordt bedoeld: de mate waarin de duurzame tewerkstelling van medewerkers in armoede wordt gefaciliteerd. De scan brengt in kaart hoe de werkgever scoort op 7 topics. Op basis van die scores formuleren we acties om als werkgever beter om te gaan met kwetsbare werknemers. (Zie ook: Diversiteitsprogramma Iedereen mee, pijler 5: Divers personeelsbeleid).

¹² Art. 60§7 is een vorm van maatschappelijke dienstverlening waarbij het OCMW een baan bezorgt aan iemand die uit de arbeidsmarkt is gestapt of gevallen, met als doel deze terug in te schakelen in het stelsel van de sociale zekerheid en in het arbeidsproces

We blijven voldoende **stageplaatsen** voorzien binnen de stad om kennis te maken met armoede en kwetsbaarheid, maar ook om de leerlingen in het secundair kansen te bieden om werkervaring op te doen. We werken vooral met het deeltijds beroepssecundair onderwijs en technische opleidingsvormen.

We voorzien voldoende **werkplekken en opleidingsvloeren** binnen de organisatie en breiden de plaatsen uit waar mogelijk.

Drempels wegwerken

Zowel bij de kinderopvang voor baby's en peuters die we zelf organiseren als in onze rol als regisseur voor kinderopvang werken we reeds een aantal jaren aan het **toegankelijker maken van de kinderopvang** voor alle ouders, maar met specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Door 'dringende opvangplaatsen' en opvang op zaterdag (voor kinderen tot en met 9 jaar) aan te bieden, proberen we in te spelen op de noden van vooral kwetsbare ouders. Bij uitbreidingsronden van Kind en Gezin zorgen we in de mate van het mogelijke voor bijkomende plaatsen met inkomenstarief. We gaan verder na of er nood is aan een nog flexibelere kinderopvang en zoeken opvang op maat van het kind.

Door meer betaalbare, kwalitatieve kinderopvang aan te bieden, werken we ook aan de **sociale functie van kinderopvang**. Dankzij kinderopvang kunnen ouders met jonge kinderen gaan werken of een opleiding volgen. Bovendien creëren we ontmoetingskansen voor ouders, kunnen ze een sociaal netwerk uitbouwen en kunnen ze voor opvoedingsvragen terecht in de opvang.

Vanaf januari 2021 starten we met het nieuwe **online aanmeldingssysteem voor kinderopvang** van baby's en peuters in Sint-Niklaas. Vanaf dan is het mogelijk om online, aan het loket kinderopvang en bij de organisatoren opvang aan te vragen. Dit moet de stap naar kinderopvang verkleinen en de kans vergroten naar het vinden van de juiste opvang. We kunnen met dit systeem in kaart brengen hoeveel kinderen opvang nodig hebben, hoeveel kwetsbare gezinnen opvang zoeken, wie flexibele opvang nodig heeft, uit welke wijken de vragen komen,...

We **leren iedereen fietsen** die hier vraag naar heeft. We trekken ons aanbod op en zorgen dat de wachtlijst korter dan 3 maanden wordt. We voorzien ook een 30-tal fietsen aan armoedeverenigingen via Polsslag. Het onderhoud van de fietsen wordt opgenomen door Den Azalee. Wie er als kwetsbare cliënt niet in slaagt om op de werkvloer te geraken, proberen we te ondersteunen bij het behalen van een rijbewijs, de aankoop van een fiets of brommer,...

Ook **taal** is een drempel om te starten met een activeringstraject. Via de verschillende voortrajecten en vrijwilligersinitiatieven versterken we de kennis van het Nederlands. Daarnaast kennen we subsidies toe en sluiten we samenwerkingsovereenkomsten met verschillende, zowel reguliere als vrijwilligersorganisaties, die een NT2-aanbod (cursussen Nederlands als tweede taal) organiseren.

4. Wonen

Inleiding

Met het woonbeleidsplan streven we het recht op wonen voor iedereen na. Een aantal instrumenten helpt ons om die markt te beïnvloeden, zoals conformiteitsattesten en leegstandsheffing. Bij nieuwe woonprojecten dringen we aan op een aanbod voor verschillende huishoudtypes. Zo kunnen we ervoor zorgen dat er voldoende woningen zijn voor alle soorten van woonvormen.

Kwalitatieve huisvesting is een basisrecht waarbij een betaalbare woning een basisbehoefte is voor iedereen. Voor kwetsbare doelgroepen is het verhogen van het aantal sociale woningen hierin een belangrijke actie. Dit is een werk van lange adem, zeker omdat sociale huurmaatschappijen het heel moeilijk hebben om financieel overeind te blijven.

We stemmen het woonbeleid af op de noden van bijzondere doelgroepen. Zo willen we als lokaal bestuur de dak- en thuisloosheid verder aanpakken. We besteden hierbij aandacht aan het volledige zorgcontinuüm, van voorkomen tot nazorg. Op bovenlokaal niveau zoeken we met partners naar duurzame oplossingen voor woonproblemen, zoals bijv. alternatieve woonvormen.

We willen ook het risico op energiearmoede indijken, door het opzetten van breed gerichte projecten met directe en indirecte partners in het sociaal middenveld om mensen te ontzorgen.

We intensifiëren het partnerschap met de Huurdersbond, die gratis huisvesting krijgt in het welzijnshuis. Door actieve opsporing en verdere controle van leegstaande panden stimuleren we eigenaars om hun woningen sneller op de woningmarkt te brengen. We behouden de stedelijke installatiepremie en sociale verhuursubsidie¹³.

Sociaal woningaanbod verhogen

De stad, de Sint-Niklase Maatschappij voor de Huisvesting (SNMH) en het Sociaal Verhuurkantoor (SVK) vormen een taskforce sociaal wonen die de opdracht krijgt het **aantal sociale woningen op te trekken** van 6% naar 9% tegen 2035. Deze legislatuur realiseren we minstens een derde van dit streefdoel. Er zullen zeker extra sociale woningen gebouwd worden tegen 2035, doch voor een ander aandeel zullen er al gronden voorzien of gereserveerd zijn. Alle middelen die kunnen ingezet worden om het aantal woningen te verhogen, worden in kaart gebracht, zoals: inventaris van de leegstand, verdichting van het patrimonium van de SNMH, bijkomende screening van potentiële locaties voor toekomstige invoering van een verplicht sociaal aandeel in de bouwcode.

¹³ De stedelijke sociale installatiepremie van 1.000 EUR wordt door SVK gebruikt om nieuw ingehuurde woningen op te frissen of kleine herstellingen te doen om de woning woonklaar te maken. Zo kunnen ze soms eigenaars overhalen om toch aan SVK te verhuren.

De stedelijke sociale verhuursubsidie is voorzien voor huurders bij SVK die geen huursubsidie van Wonen-Vlaanderen kunnen krijgen. De voorwaarden om een huursubsidie te verkrijgen werden aangepast in 2019 waardoor alle huurders recht hebben op deze Vlaamse subsidie. We zoeken met SVK naar een nieuwe zinvolle invulling van dit budget.

We voorzien een budget van 1.000.000 EUR om de middelen van sociale huisvesting slim aan te wenden, door strategische gronden of panden aan te kopen en door dit te koppelen aan het stadsontwikkelingsfonds.

Daarnaast leggen we de focus op **renovatie van woningen** in het kader van het **sociaal beheersrecht**. We hebben hiervoor een investeringsbudget van 100.000 EUR voorzien als proefproject, waarbij het doel is om panden die langer dan 2 jaar op de inventaris van de leegstand of de ongeschikt en/of onbewoonbaar verklaarde woningen staan, te activeren. Bij de uitoefening van het sociaal beheersrecht is het de bedoeling de panden via het Sociaal Verhuurkantoor te verhuren als sociale huurwoning.

Bouwpromotoren worden via het stedelijk vergunningenbeleid verplicht/aangemoedigd om bij bouwprojecten een **divers aanbod woningen** te voorzien.

Met de SNMH hebben we een overeenkomst gesloten voor de jaarlijkse **aanpassing van woningen voor senioren en mensen met een beperking**, waarvoor een jaarlijks budget van 20.000 EUR is ingeschreven.

Kwetsbare huurders financieel ondersteunen

We ondersteunen kwetsbare huurders door verder te voorzien in een **aanvullende steun**. We wijken af van de richtnorm voorzien door CEBUD voor de huurprijzen; we verhogen dit bedrag naar het niveau dat voorzien is door Wonen Vlaanderen in het kader van de huursubsidie/-premie¹⁴. De stedelijke installatiepremie en verhuispremie blijven we bestendigen. Daarnaast voorzien we meubelaankoopbonnen voor wie niet in staat is om meubels aan te kopen.

Om **een uithuiszetting te voorkomen**, blijven we **tussenkomen** voorzien in **huurachterstallen**, ook indien de burger in het verleden al een tussenkomst in de huurachterstal heeft genoten.

We blijven **tussenkomen** voorzien voor wie de afrekening van **nutsvoorzieningen** niet kan betalen. Daarnaast komen we tussen in facturen voor achterstallige nutsvoorzieningen, op voorwaarde dat betrokkene een begeleidingstraject aanvaardt.

Burgers die er niet in slagen om hun brandverzekering te betalen, ontvangen na sociaal onderzoek een **tussenkomst in de minimale huurdersaansprakelijkheid**.

We behouden onze twee systemen voor het afleveren van een **huurwaarborg**, de schriftelijke en de geldelijke.

Om **kwaliteitsvol wonen te garanderen**, wordt voor elk gezin dat een tussenkomst van het OCMW vraagt in het kader van huisvesting de huurwoning gecontroleerd. De verhuurder wordt

¹⁴ Huursubsidie: Het maandelijks bedrag bij een aanvraag in 2020 is 75% van de maximale huurprijs min 1/55e van het jaarinkomen, tot een maximum van 151 EUR. Daarbij komt nog altijd 25,17 EUR extra per persoon ten laste tot en met de vierde. In Sint-Niklaas is het maximale huursubsidiebedrag 166,10 EUR plus 27,68 EUR per persoon ten laste tot en met de vierde.

uitgenodigd voor het woningonderzoek. Op die manier wordt de controle positief benaderd. De woningcontroleur bespreekt ter plaatse met de verhuurder de nodige herstellingen. Dit project wordt verdergezet.

Wanneer voor de woning een **conformiteitsattest** werd afgeleverd, versnelt dit de procedure voor toekenning van een Vlaamse tegemoetkoming in de huurprijs.

Uithuiszettingen vermijden

We hebben reeds een intensieve samenwerking met de SNMH rond **preventieve uithuiszetting**. Hiervoor werd deeltijds een medewerker vrijgesteld. We breiden deze werking uit naar de private huurmarkt en richten een **meldpunt** op (zie verder: meldpunt problematische woonsituaties).

We proberen te voorkomen dat dossiers uithuiszetting tot bij de vrederechter geraken. Mocht dit toch het geval zijn, dan is een medewerker aanwezig bij de bespreking in het vredegerecht om te proberen uitstel te verkrijgen en vervolgens een begeleiding op te zetten met de betrokkenen. Op die manier hopen we de uithuiszettingen te kunnen vermijden. Indien er toch een effectieve uithuiszetting door een deurwaarder plaatsvindt, dan zal de medewerker aanwezig zijn om alsnog een **begeleidingsaanbod** op te starten.

Woonbegeleiding voorzien

Met een **nazorgtraject** zorgen we ervoor dat burgers niet terug op straat komen te staan. We zoeken hiervoor woonbuddy's die in tandem met de hulpverlening en burger de zoektocht naar een woning helpen faciliteren en voldoende tijd kunnen besteden aan dit nazorgtraject. Om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de woningen in orde is, werken we samen met onze woningcontroleur. Om tegemoet te komen aan alle vragen, wordt er een extra woningcontroleur aangeworven.

Om de zelfredzaamheid en het welzijn van kwetsbare doelgroepen te versterken is er nood aan een intensief traject op de verschillende levensdomeinen. We werven daarom een **hulpverlener** aan die zeer **aanklampend** zal werken, met als kerntaken: ondersteunen en trainen van woonvaardigheden (onderhoud woning, relaties met burens, eigenaar en de omgeving, budgetbegeleiding, administratie, wassen,...), een netwerk installeren, doorverwijzen indien nodig, of de brug maken naar andere dienst- of hulpverleners.

We zetten onze **proactieve werking** in het kader van de **lokale adviescommissie**¹⁵ energie en water verder en we streven naar een maximaal bereik van deze klanten.

¹⁵ De netbeheerder of waterleverancier die een verbruiker wil afsluiten, moet in bepaalde gevallen eerst advies vragen aan de Lokale Adviescommissie (LAC) van de gemeente. In die commissie zitten mensen van het OCMW, de netbeheerder of waterleverancier, en eventueel de schuldbemiddelaar van de verbruiker.

Het aantal noodwoningen uitbreiden

We breiden het **aantal noodwoningen** uit **van 10 naar 25** panden, een verhoging met ongeveer 40 slaapplegheden. De huidige noodwoningen worden gerenoveerd en verder onderhouden door EPA vzw, die hiervoor een instructeur heeft aangeworven. Er wordt een investeringsbudget voorzien van 150.000 EUR om de woningen te renoveren en een jaarlijks werkingsbudget van 80.000 EUR. We realiseren de uitbreiding van deze noodwoningen ook door samen te werken met de SNMH. De huisvestingsmaatschappij is bereid om de leegstaande woningen te verhuren buiten het sociaal huurbesluit, zodat wij deze tijdelijk kunnen inzetten als noodwoning. We stellen een extra medewerker aan om de begeleiding van de bewoners op te nemen.

Daarnaast worden er minstens 6 woonentiteiten, goed voor 15 slaapplegheden, in het Gerdapark gebouwd, voor **acute noodopvang**. We voorzien hiervoor een investeringsbudget van 1.000.000 EUR.

De noodwoningen vormen een schakel binnen de keten van de aanpak van de dak- en thuisloosheidsproblematiek.

De dak- en thuislozenproblematiek verder aanpakken

Als lokaal bestuur willen we het probleem van dak- en thuisloosheid verder aanpakken. We besteden hierbij aandacht aan het hele zorgcontinuüm, van het voorkomen tot nazorg. Met het bovenlokaal netwerk van verschillende partners en lokale besturen bouwen we het concept **Housing First**¹⁶ verder uit. We bekijken binnen het bovenlokaal netwerk of we extra ondersteuning kunnen bieden aan eigenaars die willen verhuren aan kwetsbare doelgroepen, we onderzoeken alternatieve woonvormen,....

We continueren onze **samenwerking** met het **Inloopcentrum Den Durpel**. We voorzien middelen om de openingsuren te verruimen en er wordt gezocht naar een plek om lockers te installeren, sanitair, wasruimte en een microgolf te voorzien.

Noodkopers ondersteunen

Mensen die door gebrek aan alternatieven op de woningmarkt zelf een woning verwerven, beschikken vaak niet over de nodige middelen om die woning **kwaliteitsvol te renoveren**. Om deze zogenaamde noodkopers te helpen, willen we hen begeleiden bij de renovatie van hun woning. We renoveren samen per jaar gemiddeld 5 woningen. We voorzien naast de renteloze lening van de Vlaamse overheid (25.000 EUR per noodkoopwoning) nog een werkingsbudget van 4.000 EUR per woning. Indien een noodkoper hiervoor niet wordt geselecteerd, kan hij toch

¹⁶ Housing First is een innovatieve manier om te streven naar sociale integratie van de meest kwetsbaarste daklozen, voor wie het integratieproces vaak een lange lijdensweg is. Er zijn te veel voorwaarden en de kleine stappen die mensen zetten worden niet gezien. Hierdoor belanden zij aan de zijkant van de samenleving. Housing First gooit de logica om: huisvesting is de eerste stap en de toegang tot een woning is niet onderworpen aan bijkomende voorwaarden (buiten de voorwaarden die gelden voor alle huurders: de huur betalen en de voorwaarden van het huurcontract naleven). Tijdens het verblijf in zijn woonst wordt de huurder begeleid bij alle aspecten van zijn leven

een alternatief begeleidingsaanbod krijgen bij uitvoering van werken. Om de noodkopers te begeleiden/ontzorgen wordt een deeltijds hulpverlener aangeworven.

Sensibiliseren rond afvalbeheer en energie

Binnen onze begeleidingstrajecten werken we rond afvalbeheer, en we integreren een **ruim aanbod van afval-, energie- en waterbegeleiding** bij al onze tussenkomsten. We blijven gebruik maken van het project Assist¹⁷, woonmeters, afval-, energie- en waterscans en e-begeleidingen. We zetten de automatische sociale correctie bij Diftar¹⁸ verder.

We overleggen met MIWA over de invorderingsprocedure bij achterstallige betalingen en hoe we mensen met betalingsmoeilijkheden sneller kunnen detecteren.

Jaarlijks voeren we in de maand november een sensibiliseringscampagne rond het thema energie. We benaderen de kwetsbare doelgroepen door gerichte acties te organiseren.

De discriminatie op de huurmarkt aanpakken

Elke gemeente moet tegen 1 januari 2021 een **meldpunt problematische woonsituaties** oprichten. Minimaal moet het een meldpunt voor discriminatie op de private huurmarkt worden, maximaal gaat het over woningkwaliteit en problemen tussen huurder en verhuurder.

Binnen de intergemeentelijke samenwerking en het energiehuis worden we ondersteund door Samenlevingsopbouw en Interwaas om dit meldpunt vorm te geven. Zo zal er communicatiemateriaal ontwikkeld worden om het meldpunt bekend te maken bij burgers en doorverwijzers, en wordt er vorming aangeboden aan de medewerkers van het meldpunt.

Een verhuurder van een woongelegenheden is wettelijk verplicht de gevraagde **huurprijs en de gemeenschappelijke kosten te afficher**en bij elke officiële of publieke mededeling. Op die manier wordt een gelijke behandeling van alle kandidaat-huurders nagestreefd. Een verhuurder die de huurprijs of de gemeenschappelijke last niet vermeldt kan vanaf 1 juli 2020 een GAS-boete tussen 50 en 350 EUR krijgen. Concreet zullen vanaf eind 2020 de gemeenschapswachten op het terrein controles uitvoeren. Daarnaast zullen ook de websites van de verschillende verhuurders en de advertentiebladen om de twee maanden worden gecontroleerd. (Zie ook: Diversiteitsprogramma Iedereen mee, pijler 4: strijd tegen racisme en discriminatie).

¹⁷ ASSIST (Support Network for Household Energy Saving) is een Europees project met als doel energiearmoede te bestrijden door kwetsbare klanten te activeren op de energiemarkt, een positieve gedragsverandering teweeg te brengen om energie te besparen en het ontwerp van beleidsmaatregelen ter bestrijding van de energiearmoede te beïnvloeden.

¹⁸ Diftar is de afkorting van 'gedifferentieerd tarief' en werkt op het principe dat wie meer verbruikt, meer betaalt.

5. Dienstverlening

Inleiding

Armoedebestrijding is meer dan mensen helpen die geld tekort hebben. Het is in de eerste plaats voorkomen dat mensen in armoede geraken en als dat niet lukt, ervoor zorgen dat ze weer uit armoede geraken. Het is dan ook noodzakelijk dat we preventief te werk gaan. Naast het voorzien van een menswaardig inkomen, moeten we burgers ondersteuning bieden om maximaal tegemoet te komen aan hun welzijnsnoden met de middelen die ze ter beschikking hebben.

In de, nog steeds geldende, organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's staat in artikel 1: 'Elke persoon heeft recht op maatschappelijke dienstverlening. Deze heeft tot doel eenieder in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.'

Hiermee wordt het verzekeren van dit recht op dienstverlening uitdrukkelijk toegewezen aan de lokale besturen. Het is onze taak om ervoor te zorgen dat iedere Sint-Niklazeenaar op een vlotte, laagdrempelige en aangepaste wijze gebruik kan maken van alle vormen van dienstverlening. Hierbij moet specifieke aandacht zijn voor de meest kwetsbare burgers uit de stad. Dit houdt onder andere in dat we de fysieke en mentale toegankelijkheid van onze dienstverlening verbeteren en zorgen voor voldoende medewerkers om aan de hulpnoden tegemoet te komen.

Het welzijnshuis profileren als dé plek voor hulpvragen

Het welzijnshuis moet dé plaats worden voor alle vragen naar hulp- en dienstverlening rond welzijn. Om deze site en de hulpverlening laagdrempelig te maken, zal gewerkt worden aan een betere toegankelijkheid door:

- de **informatie over de hulp- en dienstverlening** nog sterker en gericht te verspreiden. Door middel van een goede strategische communicatie zullen we proberen de ganse Sint-Niklase bevolking te informeren. Hiervoor werken we tegen eind 2021 een communicatieplan uit. We zullen hiervoor diverse informatiekkanalen gebruiken. We gaan verder met het magazine Azo-hee en we verspreiden het naar alle OCMW-gebruikers en via intermediairen naar alle mensen met een laag inkomen. Ook de budgetgids¹⁹ gaan we actiever als instrument gebruiken en beter verspreiden, bijvoorbeeld via scholen, bij inschrijving in het bevolkingsregister in Sint-Niklaas,...
- ook **digitale kanalen** te gebruiken om iedere burger in de stad die nood heeft aan onze hulpverlening te bereiken. De manier waarop mensen vandaag informatie en hulp zoeken is immers grondig gewijzigd. Mensen willen van thuis uit via alle (sociale) media zaken kunnen raadplegen en/of aanvragen. We werken nieuwe mogelijkheden zoals chathulpverlening, contactnamen via whatsapp,... verder uit.

¹⁹ 'Veel doen met weinig geld', zie ook hoofdstuk 1.

- met een '**papieren dokter**' te werken, een medewerker die cliënten wegwijs maakt in hun administratie.
- **intermediairen beter te informeren over ons hulpverleningsaanbod**, bijvoorbeeld CAW, Polsslag, ziekenfondsen,... De Sint-Niklase scholen zijn hierin een specifieke doelgroep. Leerkrachten en directies zijn immers goed geplaatst om armoede te detecteren bij hun leerlingen. We werken met de scholen een 'warme overdracht' uit om gezinnen die het moeilijk hebben toe te leiden naar het hulp- en dienstverleningsaanbod.
- de '**leesbaarheid**' van het gebouw te verhogen en de **fysieke toegankelijkheid te verbeteren**. Hiervoor zal het ganse publieksgedeelte worden herdacht. Er wordt 25.000 EUR vrijgemaakt om een bureau aan te stellen dat een nieuwe oplossing uitwerkt voor de wachtplaats, spreekplaats, balie, loketten,... Tegen eind 2021 is hierover een uitgewerkt voorstel, met participatie van de gebruikers van het gebouw.
- een **nieuw telefoniesysteem** waardoor de hulpverleners makkelijker telefonisch bereikbaar worden. Naast de technische ingrepen zullen we werken met vast momenten waarop de hulpverleners zeker telefonisch bereikbaar zijn.
- de aanwerving van **8 bijkomende maatschappelijk assistenten**. Hiermee proberen we de caseload van de maatschappelijk assistenten te doen dalen zodat deze beter bereikbaar worden voor hun cliënten.

Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) verder uitwerken

In 2018 startte het pilootproject '**Geïntegreerd breed onthaal**' (GBO) in Sint-Niklaas. Dit was een samenwerkingsverband tussen het OCMW Sint-Niklaas, de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen en het CAW. Met een aantal tijdelijke initiatieven probeerden we de onthaalwerkingen beter op elkaar af te stemmen en een betere rechtendetectie te bekomen voor de cliënten van deze drie organisaties. Dit project werd in 2019 gecontinueerd op het niveau van de eerstelijnszone Zuid-West-Waasland. Ondanks het wegvallen van de subsidie zullen we dit verder uitwerken. Ultieme doel is een maximale afstemming van deze drie onthaalwerkingen zodat rechten maximaal worden uitgeput en cliënten dezelfde hulp krijgen ongeacht bij welke onthaalwerking ze zich aanmelden. Door zeer outreachende acties op te zetten, willen we ook onderbescherming tegengaan.

Deelnemen aan het samenwerkingsverband Krachtgericht Waas en Dender

We zullen verder participeren aan het samenwerkingsverband '**Krachtgericht Waas en Dender**'. Dit is opgericht na de oproep 'één gezin één plan' en zorgt voor een versterking van de jeugdhulp: enerzijds door het verhogen van het aanbod aan rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, anderzijds door een betere samenwerking tussen de hulpverleners, de gezinnen en de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. De hulpverlening vertrekt vanuit de krachten van een gezin en moet zorgen voor een breder gerichte hulpverlening aan gezinnen die rekening houdt met het eigen netwerk. Concreet kunnen we dankzij dit samenwerkingsverband een gezinsplancoach en een eerstelijnspsycholoog huisvesten in het Huis van het Kind en zo de hulpverlening aan gezinnen in Sint-Niklaas versterken.

De stedelijke diensten sensibiliseren over armoede

Armoedebestrijding is niet enkel de verantwoordelijkheid van de welzijnsdiensten van de stad. Voor alle beslissingen die de stad neemt, moet het effect op armoede mee bekeken worden. Hiervoor is het belangrijk dat al onze personeelsleden een automatische gevoeligheid ontwikkelen voor deze problematiek. Vanuit hun voorbereidend beleidswerk, maar ook in de dagelijkse werking moet het effect op armoede en armoedebestrijding een voortdurend aandachtspunt zijn. Door middel van **gerichte vorming en sensibilisering** zullen we het draagvlak voor armoedebestrijding verder verhogen.

Mensen in armoede inspraak geven

We richten een **toetsgroep van mensen in kansarmoede** op om op regelmatige basis te reflecteren over de verdere uitvoering van dit armoedeplan en bij uitbreiding van het ganse stedelijke beleid. Voor de samenstelling van deze toetsgroep zullen we samenwerken met verenigingen waar armen het woord nemen, maar ook rechtstreeks rekruteren bij de gebruikers van de OCMW-hulpverlening.

Buurtstewards gaan verder aan de slag

We continueren de inzet van **buurtstewards**, zelfs indien de Vlaamse subsidie zou wegvallen. De buurtstewards zullen zich niet enkel meer richten naar ROMA-gezinnen, maar ook naar andere gezinnen waar ondersteuning nodig is om volwaardig te participeren aan de Sint-Niklase samenleving. (Zie ook: Diversiteitsprogramma Iedereen mee, pijler 1: integrale toegankelijkheid).

6. Gezondheid

Inleiding

De kans op een goede gezondheid neemt af naarmate je lager op de sociaal-economische ladder staat: uit onderzoek blijkt duidelijk een verband tussen sociaal-economische positie en levensverwachting, het aantal gezonde levensjaren en zelfs ook leefstijl. Om deze gezondheidsongelijkheid als lokaal bestuur aan te pakken, trekken we voluit de kaart van de toegankelijke gezondheidszorg, gecombineerd met een doordacht preventiebeleid. Dit preventiebeleid – zowel op maat van de doelgroep als voor alle Sint-Niklazenaren – wil de kennis en motivatie om gezond te leven vergroten en de context waarin mensen leven verbeteren. Daarnaast investeren we extra middelen in de geestelijke gezondheidszorg. We beseffen tegelijk dat de fundamentele oorzaken van gezondheidsongelijkheid vaak ook in andere beleidsdomeinen liggen: woonomgeving en huisvesting, inkomen, opleiding, gezinssamenstelling en/of persoonlijke competenties. Door gerichte maatregelen te nemen binnen deze beleidsdomeinen (zie ook de andere hoofdstukken van het lokaal armoedeplan) dragen we zo ook een belangrijk steentje bij in het verkleinen van de gezondheidsongelijkheid.

1. Toegankelijkheid gezondheidszorg verhogen

Een rechtencheck voor iedereen

Bij de start van elk traject voeren we **een korte rechtencheck** uit. Onze hulpverleners vragen bij aanvang van een nieuw traject of de cliënt een huisarts heeft, aangesloten is bij een ziekenfonds of bij de hulpkas en een hospitalisatieverzekering heeft. Cliënten die nog niet van al hun rechten gebruikmaken, helpen we hierbij op weg.

Deze rechtencheck kan ook aangegrepen worden om mensen uit de doelgroep vertrouwd te maken met het aanbod van de ziekenfondsen.

Aanbod geestelijke gezondheid(szorg) uitbreiden en toegankelijker maken

We nemen de **regie over de geestelijke gezondheidszorg** in handen en organiseren structureel overleg met de verschillende aanbieders. We maken binnen dit overleg afspraken rond een aanbod op maat van de doelgroep.

We **versterken en vergroten het aanbod in de geestelijke gezondheidszorg**. Hiervoor hernieuwen we de samenwerkingsovereenkomst met het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) om o.a. te voorzien in een extra ondersteuning van kinderen van ouders met een psychiatrische problematiek, een extra psycholoog om wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg weg te werken en een traumapsycholoog voor vluchtelingen.

We zorgen voor een **breder en toegankelijker aanbod geestelijke gezondheidszorg voor jongeren:**

- We blijven ervoor zorgen dat **assertiviteitscursussen** voor jongeren via het JAC aan een lage prijs aangeboden kunnen blijven worden.

- Via een samenwerkingsovereenkomst met jeugddienst Appelsien zorgen we voor een aanbod aan **verminderd tarief voor personen met een beperking**.
- We investeren 30.000 EUR in de **opstart van een TEJO-huis** waar jongeren tussen 10 en 20 jaar gratis terecht kunnen voor therapie. Binnen die context maken we afspraken rond een specifiek aanbod voor kwetsbare jongeren en de bekendmaking daarvan.

In het welzijnshuis installeren we een **eerstelijns punt voor psychische hulp**. We reserveren hiervoor jaarlijks 39.000 EUR.

De gezondheidsgeletterdheid vergroten

Heel wat mensen hebben problemen met het begrijpen van hun aandoening en instructies over medicatie en behandeling. Ook het gebrek aan kennis over de (complexe) organisatie van de gezondheidszorg maakt dat ze vaak niet de zorgen krijgen die ze nodig hebben. We brengen hierin verandering door actoren in de gezondheidszorg en hulpverlening te **sensibiliseren om een verstaanbare taal te spreken**. We zetten hierrond een partnerschap op met Odisee. We geven zelf het goede voorbeeld in onze eigen communicatie over gezond leven en toegankelijke gezondheidszorg. Concreet nemen we als testcase het sensibiliseren van kwetsbare groepen/jongeren om gemotiveerd te blijven om de coronamaatregelen te blijven naleven. In een volgende fase focussen we op vaccineren.

De derdebetalersregeling promoten

We gaan in overleg met zorgverstrekkers om hen te sensibiliseren om de **derdebetalersregeling zo maximaal mogelijk** in alle disciplines **toe te passen**. We gaan in overleg met AZ Nikolaas om de specialisaties toegankelijker te maken en promoten actief de derdebetalersregeling bij specialisten.

De samenwerking met artsen en apothekers intensifiëren

We maken werk van een **intensiever overleg met huisartsen** rond de specifieke noden van de doelgroep. Binnen dit kader updaten we jaarlijks de sociale doorverwijskaart voor huisartsen. We actualiseren de afspraken met huisartsen en apothekers rond de huisapothek en rond medicatieverstrekking aan mensen zonder papieren. We onderzoeken of we een initiatief analoog aan Tand-em kunnen opzetten voor oogartsen.

Focus op mondhygiëne en mondgezondheid verderzetten en uitbouwen

Stad Sint-Niklaas **verlengt de samenwerking rond Tand-em** met het Verbond der Vlaamse Tandartsen (VVT), de Studieclub tandartsen Waasland, Henry Schein Dental België, Zorgpunt Waasland en het wijkgezondheidscentrum De Vlier. De stad financiert de tandartsassistenten voor 30.000 EUR. We zorgen vanuit Tand-em voor meer doorstroming naar het reguliere tandartsencircuit. We besteden extra aandacht aan sensibilisering en preventie. De patiënten krijgen bij de eerste consultatie een poetspakket mee met tandenborstel, tandpasta en bijhorende poetstips van de tandartsassistenten.

We zetten de acties in het kader van **mondhygiëne voor kinderen** verder. We onderzoeken of het haalbaar is om met Child smile van start te gaan: alle kinderen krijgen in de crèche en lagere school een tandenborstel en tandpasta en poetsen er elke ochtend of middag hun tanden.

De werking van De Wase Kiem versterken

Binnen het zwangerschapscentrum De Wase Kiem **breiden we de perinatale trajecten voor maatschappelijk kwetsbare ouders uit** naar het Waasland. We organiseren zwangerschapstrajecten op maat met groepssessies en individuele consulten, waarbij Centering Pregnancy²⁰ centraal staat.

Scabiës verder bestrijden en behandelen

In november 2019 gaven we een toelage van 8.000 EUR aan WGC De Vlier voor de coördinatie van het bestrijdingsprogramma van scabiës. We **monitoren de problematiek** in samenwerking met onze partners en **sturen** indien nodig **bij**.

MSOC verderzetten

Het **Medisch Sociaal Contactpunt voor Chronische Druggebruikers** (MSOC) blijft in het welzijnshuis actief om medische en psychosociale hulp te bieden aan mensen met langdurig druggebruik. Daarnaast zetten we outreachers in om mensen met een chronische verslavingsproblematiek te ondersteunen en spuitenruil te faciliteren.

2. Focussen op ziektepreventie en gezond leven

Gezonde voeding toegankelijker maken

We voorzien een toelage aan VLOS en De Springplank om **in de sociale kruidenier gezonde voeding aan te kopen**. We werken hiervoor samen met de vzw VoedSaam. Deze organisatie voorziet al enkele jaren in een steeds groter aanbod aan verse producten, met voedseloverschotten.

Om kwetsbare gezinnen ertoe aan te zetten gezond te eten, zetten we het **project 1-2-3 euro maaltijden** in samenwerking met Colruyt verder.

We faciliteren de mogelijkheid om in **De Variant** aan kansenpastarief dagelijks een gezonde maaltijd te gebruiken. Voor de laagste inkomens voorzien we een restaurantpas. Kinderen jongeren dan 6 jaar eten gratis. Jaarlijks reserveren we hiervoor 16.950 EUR.

Samen met Logo-Waasland vzw **promoten we betaalbare, gezonde voeding** door o.a. workshops en infosessies.

²⁰ Centering Pregnancy is een programma dat de medische controles en alle informatie rondom zwangerschap, de bevalling en de eerste babytijd combineert. Daarnaast is er ook tijd om vragen te stellen en ervaringen te delen met vrouwen die rond dezelfde periode zijn uitgerekend.

Beweging promoten

We werken mee aan het project '**Bewegen op verwijzing**' in samenwerking met de Eerstelijnszone. Hierbij verwijst de huisarts door naar een coach die een beweegplan op maat opstelt. Voor mensen met verhoogde tegemoetkoming is er een speciaal tarief. We stellen consultatielocaties ter beschikking en zorgen voor promotie en communicatie.

We gaan na of we het **participatieattest** ook kunnen toepassen op een **fitnessabonnement**.

We willen alle Sint-Niklazenaren **meer doen wandelen**. De nood om te wandelen en het lichamelijke, geestelijke en sociale belang ervan zijn de afgelopen tijd sterk toegenomen. Wij werken een laagdrempelig aanbod korte wandelingen uit en bekijken de mogelijkheid om begeleide wandelingen te organiseren.

Bevolkingsonderzoeken naar kanker promoten

Deelnemen aan een **bevolkingsonderzoek naar kanker** verhoogt de kans op vroegtijdige opsporing zodat je minder ziek wordt en op genezing. We **sensibiliseren** via gerichte acties en infosessies om deel te nemen. We organiseren gratis infosessies rond bevolkingsonderzoeken borst-, dikkedarm- en baarmoederhalskanker voor verenigingen.

Tabakspreventie verderzetten en versterken

We blijven de **groeps cursus 'Sint-Niklaas stopt met roken'** verder organiseren. Om zoveel mogelijk mensen in een kwetsbare positie te bereiken, plannen we in de komende periode ook rookstopcursussen binnen het netwerk van de sociale economie, psychiatrische ziekenhuizen en organisaties voor mensen met een beperking. We werken hierbij op maat van de doelgroep en laagdrempelig: de cursussen zullen plaatsvinden in de voorziening waar de mensen vertrouwd mee zijn. Om de drempel nog meer te verlagen en zoveel mogelijk mensen te bereiken, voorzien we voor deze kwetsbare groepen een extra tegemoetkoming en vragen we per sessie een symbolische euro aan de deelnemers.

Project kinderen en jongeren met overgewicht verderzetten

We zetten projecten op rond een gezonde leefstijl volgens het A.L.L.E.S.-principe²¹. We werken hiervoor samen met een netwerk van huisartsen, pediaters, diëtisten en kinesisten. Specifiek om **overgewicht aan te pakken**, richten we ons op alle kinderen en jongeren, niet enkel op diegenen met obesitas. We betrekken hier ook hun gezin, school, buurt en de hulpverlening bij. We hebben hierbij extra aandacht voor kinderen in armoede.

²¹ Afwisselend eten, Leuk bewegen, Lief zijn voor elkaar, Emoties hanteren, Slapen

7. Vrije tijd

Inleiding

Samen met de mensen in armoede zorgen we ervoor dat ze kunnen participeren aan de samenleving en dat ze een sterker sociaal netwerk kunnen uitbouwen. We verlagen financiële en sociale drempels zodat kwetsbare mensen makkelijker de weg vinden naar het vrijetijdsaanbod in de stad. We zorgen voor een betere toeleiding naar het georganiseerde vrijetijdsaanbod zoals dat van de academies of van sportclubs en we bouwen de buitenschoolse activiteiten uit. Maar daarnaast zorgen we ook voor leuke plekken en prikkels om ontmoeting te stimuleren en vereenzaming tegen te gaan. Dit alles doen we niet alleen. We werken hiervoor nauw samen met de sector.

Financiële drempel verlagen

De kansenas is een goed middel om de financiële drempel naar het vrijetijdsaanbod te verlagen. Met een werkgroep van het Kenniscentrum Vlaamse Steden onderzoeken we op welke manier we de kansenas en andere premies **automatisch** kunnen **toekennen**. Daarnaast willen we de kansenas **digitaliseren**. Hiervoor voorzien we een investeringsbudget van 35.000 EUR.

Intussen promoten we de kansenas verder via gerichte acties, in samenwerking met buurtwerkers, Huis van het Kind, het cultuurcentrum, JOS, de scholen,... We doen extra inspanningen om per jaar 2 **doelgroepen proactief te benaderen**. We streven ernaar om ook particuliere initiatieven of éénmalige evenementen die het kansenastarief toepassen mee op te nemen in de kansenaskrant. We verhogen het werkingsbudget tot 270.000 EUR.

We sturen het systeem van **participatieattesten en cultuurcheques** bij waar nodig en doen inspanningen zodat meer organisaties zich hierbij aansluiten. We kijken hierbij verder dan enkel sportclubs, erkende jeugdverenigingen, academies,... Ook organisatoren van bijvoorbeeld workshops bloemschikken moeten warm gemaakt worden om participatieattesten te aanvaarden.

De stedelijke **evenementen en activiteiten** worden zoveel mogelijk **gratis** aangeboden (bv. Vredefeesten/Villa Pace) of aan **kansenpastarief**. Daarnaast bestendigen we een kansenpastarief en goedkoper tarief voor filmtickets voor de Siniscoop, provinciaal domein De Ster, Sint in de Piste,... We onderzoeken de mogelijkheid om ruimere openingsmomenten te voorzien in sociaal restaurant De Variant en blijven de maaltijden aan kansenas- en restaurantpastarief aanbieden aan de meest kwetsbaren.

Binnen de stedelijke **buitenschoolse groepsopvang** wordt het kansenpastarief ook toegepast. Op die manier wordt de drempel voor ouders verlaagd om hun kinderen te laten deelnemen aan vrijetijdsactiviteiten in een opvangomgeving voor en na school, en voor langere perioden tijdens de vakantie.

Binnen onze **aanvullende steun** behouden we de korf voor ontspanning, onderhoud relaties en mobiliteit zoals voorzien door CEBUD²².

Vrijtijdsaanbod promoten

We zetten het vrijetijdsloket Rap Op Stap meer in de kijker onder andere via infosessies bij sociale organisaties, via een eigen facebookpagina en via een vast katern in ons magazine Azohoe. We onderzoeken de mogelijkheid om per mail en sms het **aanbod kenbaar te maken**. Hiervoor wordt een budget voorzien van 15.000 EUR. In de communicatie hebben we extra aandacht voor het plaatselijk vrijetijdsaanbod.

In het verleden hebben we geprobeerd om te werken met een **mobiel Rap Op Stap-kantoor** dat zich vestigde in een buurthuis. Omdat dit geen succes was, gaan we deze actie bijsturen.

Ouders kunnen terecht bij het **Huis van het Kind** en het **loket kinderopvang en onderwijs** met vragen over kinderopvang en onderwijs, maar wanneer het gesprek dit toelaat, wordt ook informatie gegeven over buitenschoolse activiteiten, speelplekken, sportmogelijkheden spelothek, speelhuis Huppel en culturele activiteiten voor jongeren.

Naar de buurten gaan

We gaan verder op pad met de **Club Compagnie Bakfiets**. Met deze bakfiets met sport- en spel materiaal trekken we jaarlijks in de zomer naar pleintjes en woonwijken in de stad en de deelgemeenten. We zorgen dat kwetsbare kinderen de brug kunnen maken naar clubs. Dit doen we onder andere door een koppeling te maken met vrijetijdsbuddy's.

We maken een inhaalbeweging om kwalitatieve **buurtspeelplekken** te voorzien. Jaarlijks voorzien we 4 nieuwe of vernieuwde speelplekken. We geven hierbij voorrang aan de groen- en speelarme wijken. Bij de herinrichting van pleinen kiezen we voor ruimtelijke kwaliteit en het creëren van ontmoetingsruimten. Sporten op het openbaar domein wordt mogelijk gemaakt onder andere door extra loopparcours, wandelroutes, fitnessstoestellen, pingpongtafels,... te plaatsen.

Kind en Gezin subsidieert **een Buurtgericht Netwerk** in de Gazometerwijk. Dit netwerk van partners (Huis van het Kind, bewoners en diensten uit de buurt) moet fungeren als een basisvoorziening voor gezinnen en wil in het bijzonder de rechten van de kinderen uit die buurt uitputten.

Voor ouderen organiseren we **buurtgerichte zorg** in de lokale dienstencentra.

Laagdrempelige ontmoeting faciliteren in de strijd tegen vereenzaming

We zetten de **samenwerkingsovereenkomsten met inloopcentra** Den Durpel, Zigzag, Jeugddienst Appelsien en het Vrouwencentrum verder. We voorzien extra budget voor Den Durpel om hun openingsuren te verruimen en voor JD Appelsien om een 'chatbar' – een digitale

²² Centrum voor budgetadvies en -onderzoek – zie ook hoofdstuk 1

ontmoetingsplek - te organiseren. Hiermee zetten we een stap verder in de strijd tegen de eenzaamheid.

Daarnaast bekijken we hoe we via een **bijsturing van het welzijnsreglement** initiatieven die zorgen voor laagdrempelige ontmoeting kunnen subsidiëren.

Door **gebouwen multifunctioneel** te gebruiken, zorgen we voor plekken waar jongeren terecht kunnen buiten de georganiseerde vrije tijd. Een plek waar ze leren ondernemen, artistiek bezig zijn en bepaalde vaardigheden ontwikkelen. Bij stedelijke bouwprojecten moet multifunctioneel gebruik een evidentie zijn. We denken hierbij aan het nieuwe Huis van het Kind, de nieuwbouw voor buitenschoolse groepsopvang in Nieuwkerken en Belsele en de Apostel. Ook bij bouwprojecten van externen stimuleren we multifunctioneel gebruik, bijvoorbeeld bij nieuwe scholen denken we mee na over de infrastructuur in functie van brede school of buitenschoolse activiteiten. Het nieuwe decreet rond opvang en vrije tijd van schoolgaande kinderen werkt deze infrastructurele keuzes ook in de hand.

We zorgen in het nieuwe gebouw van het Huis van het Kind en de bib voor een **laagdrempelige plek** waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten of ondersteuning kunnen krijgen van een professional, op momenten wanneer zij er nood aan hebben.

Ons huidig buddyproject zetten we verder. We breiden dit uit van cultuur- naar **vrijtijdsbuddy's**. We voorzien voor de buddy's een opleiding via vzw Armentekort. Om de trajecten naadloos in elkaar te laten overgaan zorgen we voor een gezamenlijke coördinatie van alle buddywerkingen.

In de strijd tegen eenzaamheid bieden we aan al onze **80-plussers** een sociale babbel via een huisbezoek. We zoeken nieuwe manieren om deze doelgroep te bereiken en verlagen jaarlijks de leeftijdsgrens. Naast de sociale babbel, peilen we naar de noden en eventuele problemen die zich stellen in het dagelijks leven en informeren we naar de kennis van alle voordelen en tegemoetkomingen. We geven ook informatie over initiatieven en verenigingen die interessant zijn voor deze doelgroep.

Als lokaal bestuur ondersteunen we de oprichting van een **Enchanté-netwerk**, zonder hierin een leidende rol te nemen. Enchanté is een netwerk van hartelijke handelaars en burgers die kleine diensten aanbieden aan eender wie er nood aan heeft. Van een glas water tot een kop koffie, van een plaats waar men wifi kan gebruiken of een gsm opladen tot een haarknipbeurt of een plek om even uit te rusten. Het gaat in eerste instantie om een burgerinitiatief dat van onderuit moet groeien en bij de opstart ondersteuning kan gebruiken.

Armoedesensitiviteit bij organisaties verhogen

Mensen in armoede nemen minder deel aan activiteiten in de gemeenschap, op school, in de buurt,... Vanuit de stad willen we de **armoedesensitiviteit bij organisaties** verhogen. In samenwerking met andere partners willen we ervoor zorgen dat ze meer rekening houden met de noden van kwetsbare mensen. Brede school is hier een mooi voorbeeld van.

Buitenschoolse activiteiten uitbouwen

We **bevragen de nood aan opvang en vrijetijdsaanbod** in diverse leeftijdscategorieën (kleuter, lagere school, tieners). Op basis van de resultaten zullen we in samenwerking met onderwijs, vrije tijd en welzijn een buurtgericht en betaalbaar aanbod uitbouwen en doelmatig investeren in de nodige infrastructuur. Voor dit behoeftenonderzoek wordt in 2021 20.000 EUR ingeschreven. We doen extra inspanningen om de meest kwetsbaren te bereiken met deze bevraging. We denken immers dat nog heel wat kinderen in kwetsbare thuissituaties weinig beroep doen op buitenschoolse opvang omwille van het tekort aan aanbod. We vrezen ook dat zij niet de middelen hebben om deel te nemen aan duurdere vrijetijdsactiviteiten of vakantiecampen. De bevraging moet hier meer duidelijkheid over geven.

We gaan nog inclusiever werken zodat ook kinderen met een beperking uit kwetsbare gezinnen kunnen genieten van een betaalbaar vrijetijdsaanbod.

(Zie ook: Diversiteitsprogramma Iedereen mee, pijler 3: participatie en pijler 6: sociale cohesie).

8. Iedereen digitaal

Inleiding

De digitale en technologische evoluties hebben steeds meer impact op verschillende aspecten van ons leven. Steeds meer voorzieningen en publieke instellingen (banken, overheidsinstellingen, openbaar vervoer, scholen, culturele voorzieningen, commerciële spelers,...) verwachten dat hun klanten digitaal met hen communiceren.

De coronacrisis heeft duidelijk aangetoond welke opportuniteiten en oplossingen de digitale technologieën kunnen bieden. Deze crisis heeft echter ook pijnlijk blootgelegd dat niet iedereen mee is en dat de digitale kloof een feit is. Scholen werden er bijv. mee geconfronteerd dat niet elk kind zomaar toegang heeft tot een pc of laptop, of een internetverbinding, en dat niet elke ouder, gesteld dat die middelen toch aanwezig zijn, in staat is zijn kind hierin bij te staan.

Voor veel mensen betekent het niet beschikken over de digitale apparatuur én vaardigheden een belemmering voor hun deelname aan de samenleving en de toegang tot hun rechten.

Enkele voorbeelden:

- laaggeletterde volwassenen hebben moeite met het gebruik van e-mail, wat dan weer invloed heeft op hun capaciteit om zelfstandig de nodige administratieve stappen te zetten;
- door jobaanbiedingen enkel online te publiceren worden de mogelijkheden om werk te vinden voor personen die het internet niet gebruiken, beperkt;
- mensen die niet in staat zijn zelfstandig online bankdiensten te gebruiken, worden financieel gediscrimineerd, want overschrijvingen op papier en het opsturen van bankuittreksels brengen bijkomende kosten met zich mee;
- laaggeschoolde jongeren zijn niet automatisch 'digital natives' die probleemloos met digitale tools overweg kunnen. Ze worden geconfronteerd met specifieke uitdagingen, die eigen zijn aan hun leefwereld;
- 70+'ers die nauwelijks of niet verbonden zijn, voelen zich meer en meer 'ontkoppeld' en uitgesloten;
- meer en meer horecazaken schakelen over op het opnemen van bestellingen en betalen via QR-codes, waarbij ze er bijna per definitie van uitgaan dat iedereen een smartphone en internetconnectie op zak heeft.

We moeten vermijden dat de voordelen van de toenemende digitalisering van onze samenleving vooral te beurt vallen aan groepen die sociaal, cultureel en economisch al bevoordeeld zijn, waardoor de kloof tussen sociale groepen dieper wordt. We onderscheiden 3 dimensies in de digitale kloof: de ongelijke toegang tot digitale technologie, ongelijkheid in digitale vaardigheden en ongelijkheid in de toegang tot essentiële diensten.

Iedereen digitaal: de drempel naar digitale technologieën verlagen

We ondernemen verschillende acties om kwetsbare groepen te helpen bij het **verwerven van een computer en internetverbinding**. Zo maakten de stad en de stichting Georges Smet tijdens de coronacrisis 50.000 EUR vrij om laptops en tablets ter beschikking te stellen aan scholen, ten behoeve van kwetsbare gezinnen. Ingezamelde toestellen van bedrijven en particulieren

werden geformatteerd door vzw Den Azalee. Studiebegeleidingsinitiatieven kregen, in verhouding tot de aangegeven noden, een budget ter beschikking om laptops en tablets aan te kopen.

In de komende jaren willen we ook 'refurbished laptops' ter beschikking te stellen en bekijken we in hoeverre een groepsaankoop of uitleenacties kunnen worden georganiseerd of ondersteund. We volgen deze initiatieven verder op en herhalen na evaluatie goedlopende acties.

In de Bib, het welzijnshuis en in de lokale dienstencentra worden **plekken voorzien waar iedereen toegang heeft tot een pc**, en waar medewerkers ter beschikking zijn om indien nodig ondersteuning te bieden. Bij de reorganisatie van de wacht- en onthaalruimte van het welzijnshuis breiden we het aanbod computers voor het publiek uit en voorzien we ook print- en scanfaciliteiten. Ook in de nieuw te bouwen stadswinkel plannen we één of meer doe-het-zelfcomputers in de onthaalzone zodat hulp altijd vlakbij is. Leerpunt Waas en Dender, dat met de stad een samenwerkingsovereenkomst heeft, voorziet voor zijn cursisten een open leercentrum waar gebruik kan worden gemaakt van een computer.

We willen het aantal plaatsen uitbreiden, o.m. door de organisaties die als **ontmoetingsplek of inloopcentrum** een samenwerkingsovereenkomst hebben met de stad, te helpen bij het aanbieden van computers en internet.

Ook de noodzakelijke **software** is duur. We organiseren bij de scholen een bevraging om na te gaan wat er gratis kan aangeboden worden.

De beschikbaarheid van een **internetverbinding** is een basisvoorziening geworden. Als lokaal bestuur treden we in overleg met internetproviders om te proberen betaalbaar of gratis internet te voorzien voor zoveel mogelijk inwoners van de stad.

Op het openbaar domein is **gratis wifi** voorzien in het centrum van de stad (tussen de Grote Markt en het Stationsplein). In de openbare stadsgebouwen (stadhuis, welzijnshuis, bibliotheek en filialen, lokale dienstencentra, buurthuizen, zwembad, sporthallen, musea, schouwburg, academies,...) kan de gebruiker met zijn eigen toestel inloggen op het gratis wifi-netwerk. Wellicht is niet iedereen hiervan op de hoogte en daarom gaan we hier **actiever over communiceren**.

We kijken uit naar de concretisering van het voornemen van de Vlaamse regering om geld vrij te maken om iedereen in Vlaanderen de toegang tot een computer en internet te garanderen, en zullen hierbij als lokaal bestuur onze verantwoordelijkheid opnemen.

Digitale vaardigheden ontwikkelen

Het volstaat uiteraard niet om over een pc, laptop, tablet en internet te beschikken, je moet er ook mee kunnen omgaan en mee zijn met de nieuwste evoluties. Zo is tijdens de coronacrisis gebleken dat ouders en leerlingen niet steeds over de nodige vaardigheden beschikken om te werken met de verschillende programma's om opdrachten voor school uit te voeren.

De Bib organiseert onder de noemer Digibib gratis vormingssessies rond allerlei aspecten van de digitale wereld. Het gaat om **laagdrempelige groepssessies** die gratis worden aangeboden. Ook in de deelgemeenten blijven we vormingssessies organiseren.

De centra voor volwassenenonderwijs, VormingPlus en Leerpunt hebben tevens een uitgebreid aanbod. We leiden onze cliënten verder naar deze organisaties toe en helpen hen eventuele drempels te overwinnen. De samenwerkingsovereenkomst met Leerpunt voorziet cursussen op maat voor cliënten van de cluster welzijn. We gaan ook na of we met en in de scholen groepssessies rond digitale vaardigheden kunnen organiseren voor ouders.

Om mensen ook **individueel te ondersteunen**, ging de stad in september 2020 in zee met de Beego bvba, een sociale start-up. Beego stuurt IT-studenten op huisbezoek bij mensen die digitale ondersteuning kunnen gebruiken, op maat en volgens eigen behoefte. We werken samen met Beego door digicheques aan te kopen en ter beschikking te stellen aan de bevolking en specifieke doelgroepen. De digicheques kosten 40 EUR per uur en worden ter beschikking gesteld aan 1 EUR per uur voor een afgebakende groep cliënten van het welzijnshuis²⁵. Inwoners met recht op verhoogde tegemoetkoming betalen 3 EUR en de andere doelgroepen betalen 20 EUR. We voorzien hiervoor een budget van 16.000 EUR. We voeren dit gefaseerd in en richten ons in eerste instantie op gezinnen met schoolgaande kinderen, met recht op verhoogde tegemoetkoming.

Niet enkel digitale geletterdheid is van belang in ons leven, ook **datageletterdheid** is dat meer en meer. Het houdt in dat men als individu of instantie de kennis, vaardigheden en attitudes heeft om actief, creatief, kritisch en bewust data te gebruiken en te begrijpen. Met die competentie is men beter in staat om deel te nemen aan het sociale, economische en politieke leven. Het Kenniscentrum Data & Maatschappij zette in dit kader het project 'Iedereen Datawijs!' op, waar laaggeletterde of kortgeschoolde volwassenen op een bewuste manier worden betrokken bij de digitale innovatie in België. We volgen dit op, samen met Leerpunt Waas en Dender.

Het digitaal gebruik van essentiële diensten vergemakkelijken

Voorals mensen met een laag inkomen en een laag opleidingsniveau maken minder online gebruik van essentiële diensten dan de groepen uit meer bevoordeelde milieus. Hun situatie maakt hen kwetsbaar in een wereld die almaar meer digitaal wordt, en versterkt de al bestaande vormen van sociale ongelijkheid. Ook andere groepen kunnen **moeilijkheden** ondervinden **om toegang te krijgen tot onlinediensten** (banken, werk, onderwijs, gezondheid, administratie...). We denken hierbij aan oudere mensen, maar ook jongeren (vooral uit kwetsbare milieus), laaggeletterden, alleenstaanden. We moeten er ons als lokale overheid steeds van bewust zijn dat we niet noodzakelijk iedereen mee hebben als we de dienstverlening 'faciliteren' via het internet.

In groepssessies en via budgethulpverlening wijzen we onze cliënten de **juiste richting op de digitale snelweg**. Zo maken we gebruik van applicaties (zie bijv. Wakosta – hoofdstuk inkomen) en moedigen we het gebruik van online bankieren aan.

²⁵ Meer bepaald personen die na aftrek van hun kosten een leefgeld overhouden dat vastgelegd werd binnen ons aanvullend steunsysteem

Via de zogenaamde **multikanaalbenadering** maken we dienstverlening toegankelijker voor alle inwoners. Wie digitaal sterk staat wil zoveel mogelijk de dienstverlening via digitale weg ontvangen. Daardoor komt meer tijd en ruimte vrij bij onze medewerkers om mensen verder te helpen aan het loket of aan de telefoon.

We bouwen een **digitale toegangspoort** aan het welzijnshuis, waarbij we de hulpverlening ook digitaal organiseren, met o.a. een online platform, online communicatietools, app's en programma's op maat van de doelgroep. De invoering ervan zal geleidelijk gebeuren, op basis van een planning opgemaakt door een expertengroep. We voorzien hier ook een medewerker, een zogenaamde 'papierendokter', die mensen wegwijs maakt in hun administratie en hen ook kan helpen om op digitale manier hun zaken in orde te brengen (zie ook hoofdstuk dienstverlening)

(Zie ook: Diversiteitsprogramma Iedereen mee, pijler 1: integrale toegankelijkheid).

9. Cijfers

Zie bijlage: Rapport Armoede en Kwetsbaarheid Sint-Niklaas

We vergelijken hierbij de cijfers van Sint-Niklaas met het gemiddelde van de 13 Vlaamse centrumsteden. Als indicatoren voor een laag inkomen nemen we hiervoor het fiscaal inkomen, de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering en het (equivalent) leefloon onder de loep. Daarnaast is er nog een aantal indicatoren die wijzen op een verhoogd armoederisico: gezinstype, herkomst, betalingsmoeilijkheden, woonsituatie, gezondheid, werkloosheid, risicokenmerken van leerlingen, opleidingsniveau.

Deze cijfers worden actueel gehouden op de website provincies.incijfers.be en sintniklaas.incijfers.be.